

„Ściana dronów” dla ochrony Litwy?
Kasčiūnas: „Wygrywa szybszy” »9

Niektóre dzieci dziś marzą o zwykłym
zeszycie. Możesz go kupić »12-13

Sezon na grzyby i zatrucia »19

Wakacje i długi u bliskich »28

Sytuacja w szkołach przed wrześniem. Uczniom brakuje miejsca, a szkołom – nauczycieli

Fot. Marian Paluszkiwicz

Minister Raminta Popovienė poinformowała, że na Litwie dziś brakuje 450 nauczycieli różnych przedmiotów — głównie matematyki i języka litewskiego. Tymczasem w stołecznych szkołach aktualny pozostaje również problem braku miejsc dla uczniów. Samorząd nadal szuka rozwiązania problemu. »6-7

Ukraińcy obchodzili swój 34. Dzień Niepodległości »10

Ponad 800 wolnych miejsc w wileńskich przedszkolach »15

**KURIER
WILEŃSKI**

Ukazuje się
od 1 lipca 1953 r.

Birbynių g. 4a,
LT-02121 Vilnius,
Lietuvos Respublika,
tel. +370 526 084 44

Redaktor naczelny:
Robert Mickiewicz
(redaktor@kurierwileński.lt)

Zastępcy red. naczelny:
Brygita Łapszewicz
(b.łapszewicz@kurierwileński.lt)
Apolinary Klonowski
(ds. online)
(a.klonowski@kurierwileński.lt)

Dziennikarze:
Honorata Adamowicz,
Justyna Giedroń,
Rajmund Klonowski,
Antoni Radczenko,
Marian Paluszkiwicz
— fotoreporter.

Dział Promocji i Kolportażu:
Andrzej Podworski
— prenumerata
(tel. +370 685 040 84,
kolport@kurierwileński.lt)
i reklama
(tel. +370 260 84 44,
reklama@kurierwileński.lt).

Dział Online:
Janina Jarosz,
Jolanta Balkiewicz,
Apolinary Klonowski.

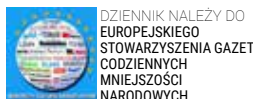
Skład i łamanie: Halina Taukin

Wydawca: VŠĮ „Kurier Wileński”

Druk: VŠĮ „Vilnijos žodis”

Nakład: 2500 egz.

Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca. Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i adiacji tekstów. Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada. Opinie Czytelników zawarte w ich listach nie zawsze są zbierane z opinii redakcji.

Projekt finansowany ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych w ramach konkursu pn. „Polonia i Polacy za Granicą 2023”, ogłoszonego przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów.

Publikacje wyrażają jedynie poglądy autorów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP ani Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie” im. Jana Olszewskiego.

Nową koalicję poprowadzi Inga Ruginienė. Ministerstwo Regionów pod znakiem zapytania?

Trzy frakcje liczące łącznie 82 posłów podpisały w poniedziałek w Sejmie porozumienie o utworzeniu nowej większości. Niektóre priorytety mogą ulec zmianie.

Frakcja Litewskiej Partii Socjaldemokratycznej, „Świtu Niemna” oraz frakcja Litewskich Chłopów, Zielonych i Związku Rodzin Chrześcijańskich deklarują gotowość do współpracy przed wtorkowym głosowaniem nad kandydaturą socjaldemokratki Ingi Ruginienė na stanowisko premiera.

Ta ostatnia frakcja nie jest jednolita pod względem partyjnym, składa się z sześciu Chłopów, trzech członków Akcji Wyborczej Polaków na Litwie — Związku Chrześcijańskich Rodzin oraz dwóch posłów bezpartyjnych.

„NIE BYŁO INNYCH OPCJI”

Kandydatka akcentuje ograniczanie biurokracji i centralną koordynację polityki regionalnej bez pośpiesznej rozbudowy rządu.

Przed zamknięciem numeru podpis jeszcze nie był złożony. Dokument mają sygnować przewodniczący frakcji: Remigijus Motuzas (LSDP), Remigijus Žemaitaitis („Świt Niemna”) oraz Aušrinė Norkienė (frakcja Litewskich Chłopów, Zielonych i Związku Rodzin Chrześcijańskich).

„Ponieważ we wtorek odbędzie się drugie posiedzenie nadzwyczajnej sesji, podczas którego ma zostać zatwierdzona kandydatura premier, planuje się podpisanie w poniedziałek umowy koalicyjnej, która została ostatecznie uzgodniona pod koniec tygodnia” — powiedział Remigijus Motuzas. „W tej sytuacji było to chyba najlepsze rozwiązanie, nie było innych opcji. Oczywiście,

zawsze można znaleźć plusy i minusy, ale uważam, że na tym etapie koalicja jest nastawiona na współpracę i pokonanie wszystkich trudności” — dodał.

Socjaldemokraci w nowej koalicji zachowają większość — 52 mandaty, „Świt Niemna” wprowadza 19 posłów, a trzecia frakcja — 11. To w niej jest m.in. troje przedstawicieli Akcji Wyborczej Polaków na Litwie — Związku Chrześcijańskich Rodzin oraz dwóch posłów bezpartyjnych.

Obecni partnerzy LSDP — Związek Demokratów „W imię Litwy” — nie zostali zaproszeni do nowej konfiguracji, choć dotąd współtworzyli 86-osobową większość z 52 socjaldemokratami, 19 „światowcami” i 15 demokratami.

KWESTIA RESORTU REGIONÓW

Kandydatka na premiera Ruginienė nie chce pośpiechu w sprawie planowanego Ministerstwa Regionów. „Bardzo ważna jest scentralizowana koordynacja, ponieważ każde ministerstwo ma coś wspólnego z regionami, coś wspólnego z samorządami. Jest to centralna koordynacja, która zebrałaby wszystko w jedno i jakby rozpoczęła pierwsze kroki jako ministerstwo regionów, mogłaby być dodatkowym oddziałem przy Kancelarii Rady Ministrów” — powiedziała socjaldemokratka podczas poniedziałkowego spotkania z członkami mieszanej grupy posłów Sejmu.

„Wtedy być może po pewnym czasie, kiedy uporządku-

jemy wszystkie sprawy, może to również przekształcić się w dodatkowe ministerstwo, tym bardziej, że można połączyć niektóre, inne, ministerstwa w jedno i nie zwiększać liczby ministerstw” — dodała.

Ruginienė deklaruje, że wzmocnienie polityki regionalnej nie może polegać na prostym „przerzuceniu” problemów między resortami. „Cel nie jest taki. Celem jest wzmocnienie samorządu, celem jest wzmocnienie regionalności. Odpowiednio działania muszą być planowane właśnie w tym kierunku. A jeśli dzięki temu koordynacja zostanie wzmocniona i zobaczymy, że ministerstwo jest naprawdę potrzebne, to dlaczego nie?” — stwierdziła Ruginienė. Dodała, że sprawę omawiała z głową państwa.

„Rozmawialiśmy z prezydentem, naszym zamiarem jest zmniejszenie aparatu biurokratycznego i zmniejszenie obciążeń biurokratycznych, będę to kontynuować, nawet jeśli dyskusja będzie trudna, ale na pewno będę kontynuować” — powiedziała polityk.

Prace nad resortem regionów były w planach ustępującego rządu, który zakładał jego powołanie do połowy 2026 r. Według założeń instytucja odpowiadałaby za rozwój regionów, poprawę jakości życia i większą niezależność samorządów. W ubiegłym roku pomysł zyskał wpis w programie rządu po rekomendacji prezydenta na forum regionalnym.

Opr. A.K.
na podst. BNS, inf. wł.

Ponad 120 psów rasy corgi uczestniczyło w sobotę w Wilnie w wyścigach i konkursie na najlepszy kostium **Fot. Ervin Rauluševičius, ELTA**

AirSHOW Radom 2025: maszyny spalą 450 tys. ton paliwa lotniczego

AirSHOW Radom 2025 to jeden z największych pokazów w Europie, na którym zaprezentuje się ponad 100 samolotów i piloci z ponad 20 krajów — powiedział PAP generał brygady pilot rezerwy WP Sławomir Żakowski. Dodał, że maszyny spalą ponad 450 tys. ton paliwa lotniczego, co świadczy o rozmachu imprezy.

Gen. Żakowski podkreślił, że zaplanowany na 30-31 sierpnia AirSHOW Radom 2025 należy do jednego z największych pokazów w Europie, zarówno pod względem liczby widzów, ale również samolotów czy pilotów.

„To wydarzenie jest nie tylko świętem lotnictwa, ale też wspaniałą promocją lotnictwa i polskich sił zbrojnych. To dwa dni pokazów dynamicznych w powietrzu w wykonaniu

ponad 100 statków powietrznych, z tego przynajmniej 50 proc. to tzw. palniki, czyli samoloty odrzutowe, bardzo dynamiczne, bardzo manewrowe, dysponujące najnowocześnieszą techniką” — powiedział.

Jak nadmieniał współorganizator imprezy, podczas tegorocznego AirSHOW spalane zostanie „ponad 450 tys. ton paliwa lotniczego”, co w jego ocenie świadczy tylko o rozmachu imprezy pełnej pokazów, które w ciągu całego weekendu potrwać w sumie ponad 20 godzin.

Jak podkreślił generał pilot, AirSHOW Radom to przede wszystkim pokaz akrobacji lotniczych, które zaprezentują piloci z najlepszych zespołów, pochodzący z ponad 20 krajów. Wymienił m.in. Zespół Akrobacyjny „Orlik” z 42.

Bazy Lotnictwa Szkolnego, grecki zespół F-16 Demo Team „ZEUS”, francuskiego pilota myśliwca Dassault Rafale, pilotów z Hiszpanii, Niemiec i Włoch w myśliwcach Eurofighter Typhoon, fiński F-18 czy królewski jordański zespół akrobacyjny „Royal Jordanian Falcons”.

Gen. Żakowski zaznaczył, że XVIII edycja AirSHOW odbywa się z okazji 100-lecia utworzenia Szkoły Orląt, co sprawia, że jest to nie tylko wyjątkowe zobowiązanie, ale też zapowiedź wydarzenia innego niż wszystkie dotychczasowe. Jak przekazał, sobotnie pokazy zwieńczy specjalny nocny pokaz dronów z udziałem aż 700 maszyn, które utworzą trójwymiarowy ruchomy obraz wzbogacony o dźwięki, muzykę, lektora i pokaz laserów. ■

PAP

Imieniny

26 sierpnia

Adrianny,
Aleksandra,
Dobroniega,
Hadriana, Ireneusza,
Joanny,
Konstancjusza,
Maksymiliana,
Natalii, Sandry,
Teresy, Wiktoriana

27 sierpnia

Amadei, Cezariusza,
Dominika, Fortunata,
Gebharda, Licerii,
Małgorzaty,
Marcelina, Moniki,
Rufusa, Serapiona

Cytat dnia

„Chce, aby to był stały zwyczaj. Spędził tam dwa tygodnie (w papieskiej rezydencji w Castel Gandolfo pod Rzymem red.), a potem wrócił i chce to robić często. Tam naprawdę udaje mu się wypocząć i nie musi zawsze nosić papieskiej sutanny. (...) Ponad to papieżowi brakuje możliwości prowadzenia samochodu” — powiedział w wywiadzie z okazji 100 dni pontyfikatu brat papieża Leona XIV John Prevost.

Liczba dnia

1,8 mln sztuk pocisków artyleryjskich chcą w tym roku dostarczyć Ukrainie uczestnicy inicjatywy amunicyjnej z 16 krajów.

Dożynki ^{30-te} rejonu wileńskiego

13 września Dwór w Białej Wace (ul. Parko 3, Biała Waka, gmina Pogiry)

Program:

13:00 Msza Święta w kościele pw. Nawrócenia św. Pawła Apostoła w Wojdatkach

14:00 uroczysty korowód gmin i gości do dworu w Białej Wace

15:00 rozpoczęcie święta

Zespół Pieśni i Tańca „Jawor” i inni

16:15 uroczyste nagrodzenie najlepszych rolników rejonu wileńskiego

16:45 występy zespołów

Zespół Tańca Ludowego „Perła”

Zespół taneczny z Mołdawii „JOK”

Zespół wokalny „Vox Cordis”

Zespół wokalny „Mejszagolanki”

Zespół Pieśni i Tańca „Rudomianka”

Zespół Tańca Ludowego „Przyjaźń”

Kapela Kawalerów Podwileńskich

19:05 legendy polskiego disco polo – zespół „Boys” z Polski

20:00 Dżordana Butkutė

21:00 pokaz laserowy

Ponadto na Państwa będą czekały gościnne zagrody gmin rejonu wileńskiego, kuchnia polowa, wystawy rzemiosła ludowego i traktorów retro, warsztaty, zawody etnosportowe, atrakcje dla dzieci i inne.

Organizatorzy

NAUKA Kości Lucy zostaną wystawione w Pradze

Fragmenty kości Lucy, przodka człowieka sprzed 3,18 mln lat, które rzadko opuszczają Etiopię, zostaną po raz pierwszy pokazane w Europie — w Muzeum Narodowym Czech w Pradze. Szczątki samicy australopiteka (*Australopithecus afarensis*) zostały odkryte w Etiopii w 1974 r. Lucy przez długi czas była najstarszym znanym nauce przedstawicielem swojego gatunku i zmieniła rozumienie przodków ludzkości. Kości Lucy będą eksponowane wraz z Selam — dzieckiem australopiteków, które żyło około 100 tys. lat przed Lucy — skamieliną znalezioną w tym samym miejscu 25 lat później. Według naukowców, kości wypożyczone przez Muzeum Narodowe Etiopii w Addis Abebie są jednymi z najcenniejszych i najstarszych eksponatów paleoantropologicznych na świecie.

WILNO Zainwestują 170 mln euro w rozwój w stolicy

Szwedzka firma zajmująca się rozwojem nieruchomości (NT), Bonava Lietuva, zamierza zainwestować ok. 170 mln euro w rozwój projektów wielorodzinnych w Wilnie. Jak poinformował w poniedziałek 25 sierpnia dyrektor firmy, Remigijus Pleteras, Bonava Lietuva aktywnie poszukuje obecnie 2-4 terenów pod realizację projektów, a na ich zakup zamierza przeznaczyć ok. 20 mln euro. W tym samym czasie inwestycje w budowę budynków wielorodzinnych (na rynek trafi około 1-1,5 tys. mieszkań) wyniosą ok. 150 mln euro. „Interesują nas wszystkie lokalizacje w mieście, z wyjątkiem centrum, ponieważ firma zajmuje się budową przystępnych cenowo mieszkań, które najczęściej powstają w sypialnianych dzielnicach stolicy” — powiedział Pleteras. Według niego firma rozpocznie budowę wielorodzinnych budynków mieszkalnych natchmiast po nabyciu działek.

GOSPODARKA Produkcja przemysłowa wzrosła

Według wstępnych danych wartość produkcji przemysłowej w okresie styczeń-lipiec bieżącego roku wzrosła o 4,6 proc. w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, osiągając poziom 20,4 mld euro (w cenach porównywalnych). W samym lipcu wartość produkcji wyniosła 2,8 mld euro (w cenach bieżących) — o 1,8 proc. mniej niż w czerwcu (po wyeliminowaniu wpływu sezonowości i liczby dni roboczych, w cenach porównywalnych), ale o 0,7 proc. więcej niż w lipcu ubiegłego roku. W ciągu miesiąca spadła produkcja podstawowych wyrobów przemysłu farmaceutycznego i preparatów farmaceutycznych — o 77,5 proc., papieru i wyrobów papierniczych — o 9,6 proc, drewna i wyrobów z drewna, z wyjątkiem mebli — o 9,4 proc. Wzrosła produkcja usług: naprawy i instalacji maszyn i urządzeń — o 41,4 proc., szycia odzieży — o 11,1 proc., produkcji pozostałych środków transportu i sprzętu — o 7,4 proc.

TRANSPORT Unipark ostrzega przed fałszywymi wiadomościami

Firma Unipark, zarządzająca parkingami samochodowymi, ostrzega kierowców przed fałszywymi wiadomościami wysyłanymi przez oszustów podszywających się pod nazwę firmy. Jak podano w komunikacie firmy, w wiadomościach klienci proszeni są o uiszczenie rzekomych kar, a także podane są linki do po-

dejranych stron internetowych. Unipark podkreśla, że firma nie wysyła tego typu wiadomości. „Dlatego przedstawiciele firmy stanowczo proszą, aby nie klikać w podane linki i nie udostępniać swoich danych osobowych ani innych informacji. W przypadku otrzymania takiej lub innej podejrzanej wiadomości firma Unipark ostrzega, aby nie reagować na nią i nie klikać w żadne zawarte w niej linki” — napisano w komunikacie. Według firmy wszystkie oficjalne informacje o jej usługach są dostępne wyłącznie na stronie internetowej Unipark i w aplikacji mobilnej.

JAPONIA Toyooka ogranicza czas korzystania ze smartfonów

Toyooka, miasto w Japonii, w prefekturze Hyogo, będzie zachęcać wszystkich użytkowników smartfonów do ograniczenia czasu korzystania z ekranów do dwóch godzin dziennie poza godzinami pracy lub nauki. Zgodnie z projektem zalecenie ograniczenia czasu korzystania ze smartfonów nie będzie obowiązkowe dla wszystkich mieszkańców Toyooki, a za przekroczenie czasu nie będą nakładane kary. Celem propozycji jest „zapobieganie nadmiernemu korzystaniu z urządzeń powodujących problemy zdrowotne, zarówno fizyczne, jak i psychiczne, w tym zaburzenia snu” — powiedział burmistrz Masafumi Koki. W projekcie zachęca się uczniów szkół podstawowych do unikania korzystania ze smartfonów po godz. 21.00, a uczniów szkół średnich do zaprzestania korzystania z nich po godz. 22.00. Krok ten wywołał niezadowolone w internecie, a wielu uznało ten plan za nierealny.

Str. opr. Alicja Klonowska na podst. BNS, mat. pras., inf. wł.;
Fot. Andrius Ufartas, ELTA;
alicia.klonowska@kurierwilenski.lt

Szkoły przed wrześniem: uczniom brakuje miejsca, a szkołom – nauczycieli

Justyna Giedroń

Tymczasowa minister edukacji, nauki i sportu Raminta Popovienė poinformowała, że na Litwie brakuje 450 nauczycieli różnych przedmiotów – głównie matematyki i języka litewskiego. Tymczasem w stołecznych szkołach aktualny jest również problem braku miejsc dla uczniów.

„W przededniu rozpoczęcia nowego roku szkolnego w krajowych szkołach brakuje około 50 nauczycieli matematyki, 45 z języka litewskiego, 25 z fizyki, 20 z chemii. Poszukiwani są także pedagodzy innych przedmiotów. Ogółem brakuje 450 nauczycieli” – stwierdziła minister Popovienė.

DZIERŻYŃSKA: TEN PROBLEM JUŻ DAWNO BYŁ PODNOSZONY

Krystyna Dzierżyńska, prezes Stowarzyszenia Nauczycieli Szkół Polskich na Litwie „Macierz Szkolna”, zauważa, że w przyszłości coraz częściej będzie brakowało nauczycieli.

— O ogólnym braku nauczycieli przedmiotowców na Litwie jest głośno od pewnego czasu. Ten problem już dawno był podnoszony i nadal jest aktualny. Dotyczy on również szkół polskich, jednak dyrekcja każdej ze szkół przykładła maksymalny wysiłek, by kolejny nowy rok szkolny rozpocząć z kompletem kadry pedagogicznej. Latem szkoły polskie starały się uzupełnić komplet grona pedagogicznego, żeby już 1 września wszyscy mogli przystąpić do pracy. Z informacji, którą dysponujemy nie ma takiego problemu w szkołach polskich w rejonie sołecznickim. Pewne braki kadrowe są w szkołach polskich rejonu wileńskiego, po części w mieście Wilnie, jednak każda szkoła stara się tę lukę jakoś wypełnić i jesteśmy przekonani, że również w tym roku to się uda. Ogólnie jednak mówiąc, w przyszłości nauczycieli będzie brakowało, ponieważ niedużo osób podejmuje studia pedagogiczne, a nawet jak podejmuje, to nie zawsze

W przyszłości nauczycieli będzie brakowało, ponieważ niedużo osób podejmuje studia pedagogiczne – mówi Krystyna Dzierżyńska

Nauczyciele mają za dużą liczbę godzin, żeby normalnie pracować, ale jakoś ten rok szkolny zaczynamy. Byłoby dobrze mieć dodatkowo nauczyciela języka litewskiego i matematyki – mówi Adam Błasziewicz

po studiach decyduje się na pracę w szkole – w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” opisuje sytuację Krystyna Dzierżyńska.

BŁASZKIEWICZ: NAUCZYCIELE MAJĄ ZA DUŻĄ LICZBĘ GODZIN

Adam Błasziewicz, dyrektor Gimnazjum im. Jana Pawła II w Wilnie, zaznacza, że zarówno nauczyciele

matematyki, jak i języka litewskiego, byłiby mile widziani w gimnazjum.

— Na razie rozdzieliliśmy posiadane lekcje. Nauczyciele mają za dużą liczbę godzin, żeby normalnie pracować, ale jakoś ten rok szkolny zaczynamy. Byłoby dobrze mieć dodatkowo nauczyciela języka litewskiego i matematyki – komentuje dla „Kuriera Wileńskiego” Adam Błasziewicz.

6.>>

**W STOŁECZNYCH SZKOŁACH
BRAKUJE MIEJSC**

Na tydzień przed rozpoczęciem roku szkolnego minister Popovienė poinformowała także, że 40 uczniów klas dziewiątych i około 100 innych w klasach gimnazjalnych nie wie, w której ze stołecznych szkół będą mogli kontynuować naukę.

Minister zaznaczyła, że aktualnie w tej kwestii prowadzone są rozmowy ze szkołami stołecznymi (znajdującymi się w gestii Ministerstwa Edukacji, Sportu i Nauki), szkołami rejonu wileńskiego oraz zawodowymi realizującymi programy kształcenia ogólnego. Ministerstwo zabiega o to, by placówki te przyjęły uczniów, dla których w Wilnie brakuje miejsc.

Popovienė twierdzi, że problem ten staje się coraz bardziej powszechny ze względu na to, że coraz więcej rodziców melduje się w sąsiedztwie placówek edukacyjnych, do których chcą posyłać swoje dzieci, mimo że sami mieszkają w innych dzielnicach.

— Dotychczas do klas 9 i 11 gimnazjalnych przyjęliśmy wszystkich, którzy się o to ubiegali. Istnieje wiele przyczyn, z powodu których uczniowie jeszcze nie wiedzą, do jakiego gimnazjum zostaną przyjęci. W końcu na pew-

ną trafią do któregoś. Często się zdarza, że chcą się uczyć w szkole, która jest o krok od domu, ale tam nie ma miejsca. Dlatego czasami trzeba będzie „natężyć siły” i dojeżdżać do szkoły, tak jak to robi wiele naszych uczniów — wyjaśnia dyrektor Gimnazjum im. Jana Pawła II.

SAMORZĄD ANALIZUJE SYTUACJĘ

Ogółem do Samorządu Miasta Wilna wpłynęło 27,6 tys. wniosków o przyjęcie do szkół — to o ok. tysiąc więcej w porównaniu z ubiegłym rokiem.

Rekrutacja odbywa się głównie do klas 1, 5, 9 i 11. Do tych klas przyjęto już 24,4 tys. dzieci. Do klas 1 i 5 przyjęte zostały wszystkie dzieci, których rodzice lub opiekunowie złożyli wnioski.

Z kolei 130 uczniów nadal czeka na miejsca w klasach 9 i 11. Wolne miejsca dla uczniów tych klas są w 10 stołecznych gimnazjach.

Stołeczny samorząd analizuje sytuację oraz informuje rodziców o wszystkich możliwych wariantach. Ostatecznie problem ten powinien zostać rozwiązany do 27 sierpnia. ■

Fot. Marian Paluszkiewicz

TVP
WILNO

Ogółem do Samorządu Miasta Wilna wpłynęło 27,6 tys. wniosków o przyjęcie do szkół — to o ok. tysiąc więcej w porównaniu z ubiegłym rokiem

**Dodatkowa transza
na Leopardy 2**

Tymczasowy rząd zatwierdził projekt uchwały przygotowany przez Ministerstwo Finansów, który proponuje przeznaczenie dodatkowych 461 mln euro z pożyczonych środków na priorytetowy rozwój zdolności obronnych w tym roku. Środki te zostaną przeznaczone na zaliczkę dla Ministerstwa Ochrony Kraju na zakup niemieckich czołgów Leopard 2. Ponadto prawie 190 mln euro z pożyczonych środków przeznaczono w kwietniu na zaliczki na inżynierskie bojowe maszyny piechoty i systemy obrony powietrznej średniego zasięgu.

„Wzmocnienie obronności jest priorytetem naszego rządu i zobowiązaniem do podejmowania szybkich decyzji w oparciu o doradztwo wojskowe w przypadku pojawienia się konkretnych potrzeb. Chociaż nie zawsze można z góry dokładnie przewidzieć, jakie będą potrzeby finansowe na przyspieszenie rozwoju i wdrożenie priorytetowych zdolności obronnych, w zeszłym roku, udoskonalając budżet, zwiększyliśmy limit zadłużenia państwa o 800 mln euro, zapewniając w ten sposób taką możliwość” — mówi pełniący obowiązki premiera i ministra finansów Rimantas Šadžius.

Dodatkowe środki przeznaczone na obronę narodową z przewidzianego limitu zadłużenia w wysokości 800 mln euro pozwolą na terminowe wypełnienie zobowiązań umownych wobec dostawców, zapewniając, że sprzęt wojskowy i technika dotrą do Litwy zgodnie z planem.

Środki proponuje się przeznaczyć zgodnie z pismem Ministerstwa Ochrony Kraju z dnia 16 lipca, w którym zaznaczono, że w III kwartale resort musi dokonać zaliczki w wysokości 461 mln euro na czołgi. W ustawie o zatwierdzeniu budżetu na lata 2025-2027 Ministerstwu Finansów przyznano prawo do zaciągania pożyczek na potrzeby obrony narodowej, w tym na infrastrukturę transportu wojskowego i transportu o podwójnym przeznaczeniu (cywilnym i wojskowym).

Opr. A.K. na podst. FM LRV

Psycholog radzi, jak pomóc dzieciom wrócić do szkoły bez stresu

Honorata Adamowicz

Niektóre dzieci z niecierpliwością czekają, kiedy wrócą do szkoły i spotkają się ze znajomymi, inni zaś odwrotnie — czują niepokój przed powrotem do ławek szkolnych. Psycholog radzi, jak rodzice mogą pomóc dzieciom wrócić do szkoły bez stresu.

OKRES PRZEJŚCIOWY

— To normalne, że przed rozpoczęciem roku szkolnego dzieci zaczynają odczuwać stres. Okres przed rozpoczęciem roku szkolnego to czas przejściowy, kiedy kończą się wakacje i zaczyna się rok szkolny. Oznacza to, że dzieci muszą wrócić do rytmu pracy. Dorośli powinni starać się ułatwić dzieciom ten okres. Przede wszystkim należy pomóc dzieciom w sensie fizycznym wrócić do rytmu. Latem dzieci przyzwyczajają się do trybu letniego, później kładą się spać, później wstają, znacznie swobodniej planują swój czas wolny. Dlatego przynajmniej kilka dni przed pierwszym wrześniem musimy postarać się, aby dzieci kładły się spać wcześniej i wstawały wcześniej. Ważne też, żeby dzieci miały jakieś obowiązki, które muszą wykonać w określonym czasie — radzi w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” dr Jurgita Smiltė Jasiulionė, psycholog, kierowniczka szkoleń telefonicznej linii pomocy psychologicznej dla dzieci i młodzieży „Vaikų linija”.

Psycholog zapewnia, że najważniejsze są rozmowy z dzieckiem. Bardzo ważne jest, aby porozmawiać z dzieckiem — zarówno młodszym, jak też nastolatkiem — o tym, jak się czuje przed rozpoczęciem roku szkolnego, czy są jakieś sprawy, które go niepokoją, czy jest jeszcze coś, co chciałby zdążyć zrobić przed rozpoczęciem roku szkolnego. Rodzice powinni wysłuchać dziecko, a następnie mu poradzić, a jeśli trzeba — wspólnie rozwiązać problem, który niepokoi młoda osobę. Jeżeli rodzi-

Rozpoczęcie roku szkolnego jest bardzo ważnym wydarzeniem nie tylko dla dzieci, ale też dla rodziców.

Żeby nowy rok szkolny spotkać z uśmiechem na twarzy, potrzebny jest m.in. stopniowy powrót do jesiennego „rytmu wczesnego budzenia się”

Fot. Marian Paluszkiewicz

Psycholog zapewnia, że najważniejsze są rozmowy z dzieckiem. Bardzo ważne jest, aby porozmawiać z dzieckiem — zarówno młodszym, jak też nastolatkiem — o tym, jak się czuje przed rozpoczęciem roku szkolnego.

com wydaje się, że problem jest nieważny, w żadnym wypadku nie wolno tego mówić dziecku.

DZIECI W DOWOLNYM WIEKU MAJĄ SWOJE WYZWANIA

— Przed rozpoczęciem roku szkolnego niepokój odczuwają nie tylko dzieci z młodszych klas, ale także starsze. Każdy uczeń przeżywa ten okres przejściowy. Oznacza to, że zarówno małe dzieci, jak i starsze mają swoje wyzwania. Jeśli mówimy o najmłodszych, to w szkole spotykają się z wieloma nowymi rzeczami. Nastolatkowie mają już doświadczenie w szkole, wiedzą, jak im się powodzi, jacy są nauczy-

ciele. Oznacza to, że starsze dzieci najczęściej martwią się tym, co już wiedzą. Na przykład dziecko idące do szkoły już wie, że w klasie może być wyśmiewane, więc może się tym martwić. Albo na przykład wie, jacy nauczyciele będą w szkole, i jeśli z jakimś nauczycielem było mu ciężko, to będzie się bało, że w tym roku będzie tak samo. Starsze dzieci najczęściej martwią się tym, czego już doświadczyły. Młodsze dzieci boją się tego, czego nie znają. Mogą się martwić, jak będzie wyglądała nowa klasa, jak będzie z nauczycielem — opisuje specjalistka.

Według dr Jurgity Smiltė Jasiulionė starszym uczniom rodzice najbardziej mogą pomóc swoimi rozmowami i poradami. Jeżeli jest jakiś problem w szkole, to nie wolno go lekceważyć, ale postarać się wspólnie z dzieckiem czy nauczycielem rozwiązać go. W żadnym wypadku nie wolno dziecka zostawiać samego z jego problemami. Młodszym również pomagają rozmowy, ale także wspólne zakupy przed pójściem do szkoły, sporządzenie listy niezbędnych przyborów. ■

„Ściana dronów” dla ochrony Litwy?

Kasčiūnas: „Wygrywa ten, kto szybciej dostrzega”

Honorata Adamowicz

Opozycyjna partia konserwatystów proponuje wzmocnić obronność Litwy poprzez stworzenie tzw. ściany dronów, jak nazywana jest piętnastokilometrowa strefa nieprzenikalności oparta na sensorach, radarach, różnych typach bezzałogowych statków powietrznych.

„WYGRYWA SZYBSZY”

— Współczesna wojna wykazuje wyraźną tendencję: wygrywa ten, kto szybciej dostrzega, szybciej rozumie i szybciej atakuje. Jeśli kiedyś dyskutowaliśmy, czy drony są ewolucją w sztuce wojennej, czy tylko bronią ubogich armii, to dziś odpowiedź jest oczywista — technologia bezzałogowych systemów powietrznych będzie się rozwijać coraz szybciej, a jeśli będziemy nadal podążać tą samą ścieżką, ignorując zmiany w sztuce wojennej, możemy mieć poważne problemy — przekonuje w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Laurynas Kasčiūnas, przewodniczący Związku Ojczyzny — Litewskich Chrześcijańskich Demokratów.

Pierwszym elementem „ściany dronów” ma być sieć czujników składająca się z różnych radarów i środków walki elektronicznej. Drugą linią obrony mają być rozpoznawcze drony bliskiego zasięgu i drony działające według zasady „first person view” (czyli perspektywy pierwszoosobowej). Przewiduje się, że drony te będą prowadzić rozpoznanie i wykonywać uderzenia na niewielkich odległościach — od jednego do pięciu kilometrów, działając jak „drony samobójcze” z materiałami wybuchowymi. Następnie miałyby działać drony rozpoznawcze i bojowe średniego i dalekiego zasięgu. Drony te miałyby możliwość prowadzenia rozpoznania i atakowania logistyki, stanowisk dowodzenia i infrastruktury przeciwnika w odległości od 10 do 150 km.

STWORZENIE SPECJALNEJ „STREFY NIEPRZEKRACZALNEJ”

— Same drony nie wystarczą. Musi działać cały system: czujniki, radary, środki walki elektronicznej, obrona powietrzna i ogólny obraz sytuacji w czasie rzeczywistym. Tylko dzięki kompleksowym algorytmom obronnym będziemy w stanie skutecznie bronić Litwy. Właśnie o tym była mowa podczas prezentacji projektu „Ściana dronów”, która stanowi integralną część linii obrony Bałtyku i linii obrony Witolda Wielkiego — fizyczne umocnienia oraz cyfrowy system nerwowy. Cel jest prosty — stworzenie „strefy nieprzekraczalnej”, w której będą w przypadku pierwszego kontaktu z wrogiem — drony, a nie nasi żołnierze. Pierwszy kontakt wroga nie następuje między żołnierzami, ale między technologiami — wyjaśnia Laurynas Kasčiūnas.

Obronę powietrzną proponuje się wzmocnić dronami przechwytyjącymi, zakłócającymi łączności, rakietami, wieżami z amunicją oraz systemami rozpoznawania dronów.

Całą „ścianę dronów” miałyby koordynować system analizy oparty na sztucznej inteligencji, który integrowałby wszystkie czujniki, drony i operatorów.

Zdolności dronowe proponuje się włączyć w struktury brygad, batalionów i kompanii litewskiej armii poprzez specjalistyczne sztaby, strategiczne jednostki oraz zunifikowany system szkoleniowy.

POMYSŁ NIE JEST NOWY

Pomysł stworzenia na granicy „ściany dronów” nie jest nowy. Już w 2023 r. ówczesna minister spraw wewnętrznych Litwy, Agnė Bilotaitė, informowała o planach realizacji z sąsiednimi państwami nieco innego projektu, ale wykorzystującego drony. Zakładał on wykorzystanie bezzałogowych statków powietrznych do monitorowania granicy oraz systemów antydronowych do zwalczania kontrabandy i prowokacji. Pomysł jednak upadł — wiosną 2024 r. Litwa i Estonia nie otrzymały na ten cel finansowania z Unii Europejskiej.

Projekt „Ściany dronów” został przedstawiony podczas konferencji prasowej
Fot. Julius Kalinskas, ELTA

Dzień Niepodległości Ukrainy. Popłynęły słowa wdzięczności wobec Litwy i Polski

W dniu 24 sierpnia Ukraina obchodziła Dzień Niepodległości. Społeczności Ukraińców dziękowały Polsce i Litwie za wsparcie, śpiewały hymny krajów goścących. Prezydenci Polski i Litwy przekazali specjalne noty z gratulacjami.

W Wilnie uczestnicy wydarzenia „Velomarotonas” byli zachęcani do przyłączenia się do drużyny „Dronatonas” i przekazywania środków na fundusz organizacji „Blue/Yellow” wspierającej ukraińskie siły zbrojne. Na placu Katedralnym odbył się 150. wiec poparcia dla Ukrainy z udziałem m.in. kandydatki na premier Ingii Ruginienė, ambasador Ukrainy na Litwie Olhy Nikitczenko oraz posłów Algirdasa Sysasa i Emanuelisa Zingerisa.

Prezydent Litwy Gitanas Nausėda przekazał gratulacje prezydentowi Wołodomyrowi Zeleńskiemu i narodowi ukraińskiemu. Życzył jak największej siły i jedności w „walce o życie w wolnej ojczyźnie”. Tymczasowy premier Rimantas Šadžius nazwał Dzień Niepodległości symbolem niezłomnego ducha i zapowiedział dalsze wsparcie.

W Domu Wspólnot Narodowych w Wilnie zorganizowano koncert ukraińskiej diaspory. Podobne wydarzenia odbyły się w innych miastach.

„Ojczyznę trzeba kochać czynami, a pracując możemy uczcić każdą datę, wspierając w ten sposób walczący kraj nie pustymi słowami, ale realnymi działaniami” — powiedział Valdas Bartkevičius, szef Międzynarodowego Funduszu Przyjaciół Ukrainy. Uczestnicy konwoju udali się najpierw do Lwowa, a następnie przewieźli pomoc humanitarną do kilku regionów Ukrainy.

Prezydent Polski Karol Nawrocki napisał do Wołodomyra Zeleńskiego specjalny list gratulacyjny.

„[Dzień Niepodległości — przyp. red.] Jest nie tylko symbolem uzyskania wolności i suwerenności w 1991 roku, ale także symbolem niezłomnej odwagi i determinacji narodu ukraińskiego, który w tych trudnych czasach staje w obronie swojej niepodległości przed brutalną agresją ze strony Federacji Rosyjskiej” — czytamy w liście. Nawrocki zaznaczył, że walka Ukrainy jest

jednocześnie obroną fundamentów europejskiej cywilizacji — wolności, demokracji i godności człowieka. „Polska, jako bliski sąsiad i sojusznik Ukrainy, stoi u boku Waszego Narodu w tym trudnym czasie” — dodał prezydent.

Prezydent Zeleński podziękował za gratulacje, pisząc: „Polska jest naszym niezawodnym sojusznikiem i partnerem strategicznym, który wykazał się najwyższą solidarnością w najtrudniejszych dla Ukrainy czasach”.

W Warszawie kilkadziesiąt osób zgromadziło się przy siedzibie Fundacji Ukraiński Dom, by uczcić święto hymnem i wyrazami wdzięczności dla Polski. Wydarzeniu towarzyszyły okrzyki podziękowań pod adresem Polski za solidarność i wsparcie. Obecni byli też członkowie skautowej organizacji Płast.

W Lublinie, gdzie mieszka 30-40 tys. Ukraińców, również nie zabrakło oficjalnych obchodów. Pod ratuszem podniesiono flagi Polski, Ukrainy i Unii Europejskiej, a uczestnicy odśpiewali hymny trzech wspólnot. Konsul generalny Ukrainy w Lublinie Oleh Kuts mówił o partnerstwie i wspólnej walce z rosyjskim agresorem. Wiceprezydent miasta Mariusz Banach przypomniał o znaczeniu wsparcia odbudowy Ukrainy oraz potencjale regionu, który może odegrać ważną rolę gospodarczą po zakończeniu wojny. „Jeśli Ukraina tę woj-

nę przegra, to my będziemy następni w kolejce” — zaznaczył. W trakcie uroczystości przypomniano także o tytule „Miasto Ratownik”, którym prezydent Zeleński wyróżnił Lublin za pomoc okazaną uchodźcom wojennym.

W samej Ukrainie główne obchody odbyły się w Kijowie. Prezydent Wołodmyr Zeleński przemawiał na Majdanie Niepodległości. „Ukraina jeszcze nie zwyciężyła, ale na pewno nie przegrywa. Ukraina wywalczyła swoją niepodległość. Ukraina nie jest ofiarą, jest wojownikiem” — powiedział.

W dniu święta doszło także do wymiany jeńców z Rosją — powrócili m.in. dziennikarz Dmytro Chyluk i były mer Chersonia Wołodmyr Mykołajenko, który odmówił współpracy z okupantem.

Dzień Niepodległości Ukrainy obchodzony 24 sierpnia nawiązuje do ogłoszenia w 1991 r. przez Radę Najwyższą Aktu Deklaracji Niepodległości od Związku Sowieckiego. W 2014 r. Rosja anektowała Krym, a w 2022 r. rozpoczęła pełnoskalową inwazję. Dzień przed inwazją rzecznik Kremla podkreślał, że „Rosja jest ostatnim krajem, który kogoś zatakuje”, a samą napaść nazwała „specjalną operacją”.

Opr. A.K. na podst.
BNS, PAP, mat. pras.

W Wilnie miała miejsce specjalna demonstracja, wyrażono wdzięczność wobec Litwy Fot. Ervin Rauluševičius, ELTA

Zespół Pieśni i Tańca „Rudomianka” na Festiwalu Kultur w estońskim Parnu

W dniach 26-27 lipca Zespół Pieśni i Tańca „Rudomianka” miał ogromną przyjemność reprezentować polską i litewską kulturę podczas Międzynarodowego Festiwalu Kultur w Parnu — pięknym, nadmorskim mieście w Estonii, tętniącym w tym czasie muzyką, tańcem i kolorami z całego świata.

WYSTĘPY, WYMIANA DOŚWIADCZEŃ, NOWE ZNAJOMOŚCI I ZABAWA

Przez dwa festiwalowe dni nasza podstawowa grupa taneczna występowała na głównej scenie w centrum miasta, prezentując tańce narodowe i regionalne. Publiczność z różnych krajów z entuzjazmem reagowała na energię, stroje i folklor, który zabraliśmy ze sobą.

Każdy występ był okazją do podzielenia się naszą pasją i miłością do tradycji.

Ale ten wyjazd to nie tylko koncerty — to również nowe znajomości, wymiana doświadczeń z zespołami z innych państw, wspólna zabawa i masa pozytywnych emocji. Festiwal stworzył fantastyczną przestrzeń do poznania innych kultur oraz integracji w luźnej, radosnej atmosferze.

CHWILE, KTÓRE ZOSTANĄ W SERCU NA DŁUGO

Dla całej naszej grupy ten wyjazd był wyjątkowym doświadczeniem, nie zabrakło wzruszeń, śmiechu, wspólnych spacerów po plaży oraz inspirujących rozmów do późna. Takie chwile zostają w sercu na długo.

Dziękujemy z całego serca organizatorom za ciepłe przyjęcie, a wszystkim uczestnikom za cudowną atmosferę i wspólnie spędzony czas. Parnu — dziękujemy i mamy nadzieję, że jeszcze się spotkamy!

Inf. i fot. Centrum
Kultury w Rudominie

Wyjazd do Parnu to nie tylko koncerty — to również nowe znajomości, wymiana doświadczeń z zespołami z innych państw, wspólna zabawa i masa pozytywnych emocji

Przez dwa festiwalowe dni podstawowa grupa taneczna „Rudomianki” występowała na głównej scenie w centrum miasta, prezentując tańce narodowe i regionalne

Kolory w Parnu z całego świata, w tym — z Wileńszczyzny

„Dzieci pójdą w tym, co mają”. Niektórzy marzą o zwykłym zeszycie. Możesz go kupić

Honorata Adamowicz

Projekt „Dziecięce Marzenia” (www.vaikusvajones.lt) ma pomóc dzieciom żyjącym w trudnych warunkach socjalnych.

Projekt spełnia marzenia dzieci już od 15 lat. W ramach projektu trwa obecnie inicjatywa „Cześć, Wrześniu!” (lit. „Labas, Rugsėji!”).

DZIECI DO SZKOŁY PÓJDĄ W TYM, CO MAJĄ

— Mam troje dzieci w wieku szkolnym. Rok temu mąż zmarł na raka. Zostałam sama. Sytuacja naszej rodziny zawsze przed dniem 1 września była ciężka, ale teraz jest po prostu tragiczna. Dziś nie mam nawet za co kupić dzieciom po zeszycie. Pieniądze, które samorząd przydziela na wyprawkę szkolną, poszły na okulary dla starszej córki i na buty ortopedyczne dla młodszego. Dzieci do szkoły pójdą w tym, co mają z ubiegłego roku. Na kilka zeszytów i długopisy — dzieci nzbierają jagód i sprzedadzą. Serce mnie ściska, kiedy widzę, jak inni szykują się do szkoły, a moje dzieci... — mówi ze łzami w oczach mama trojga dzieci z rejonu wileńskiego.

LEDWO STARCZA NA CHLEB

Kolejna nasza rozmówczyni, mama pierwszoklasistki, także mówi, że nie stać ją na wyprawkę szkolną.

— Byłam na zebraniu w szkole. Jak zobaczyłam ten spis co dziecko powinno mieć w pierwszej klasie, to włosy stanęły mi dęba. W dodatku pani powiedziała, żeby na artykułach szkolnych nie można oszczędzać, bo te z supermarketów są bardzo niskiej jakości. Radzi kupować w specjalnych sklepach. Za jakie pieniądze ja to

Wielu rodziców musi ograniczać wydatki, by sfinansować powrót dzieci do szkoły. Są też tacy, którzy nie mają już z czego rezygnować i liczą na naszą pomoc.

Niektóre marzenia są prozaiczne: nie magiczne zdolności czy lot w kosmos, ale zeszyt, zestaw ołówków, tornister... **Fot. Marian Paluszkiwicz**

kupić? Mąż pracuje na budowie, ja dorywczo sprzątam w biurze, a do tego wszystkiego mamy pożyczkę na dom, ledwo starcza na chleb. Niech mnie już lepiej pani o nic nie pyta, bo tylko trząść się zaczynam i płakać mi się chce — mówi załamana Alina, również mieszkanka rejonu wileńskiego.

MIEJSCE, W KTÓRYM KSZTAŁTUJE SIĘ WIARA W PRZYSZŁOŚĆ

Ramunė Baltaduonienė, szefowa projektu „Dziecięce Marzenia”, w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” mówi, że głównym celem tego projektu jest pomoc potrzebującym dzieciom w odpowiednim przygotowaniu się do nowego roku szkolnego. Projekt zachęca do tego, aby nie pozostawać obojętnym i przyczynić się do stworzenia dzieciom godnego życia.

— W życiu codziennym dla wielu dzieci schludne ubrania, ciepłe jedzenie, środki higieniczne,

spokój podczas przygotowywania lekcji czy odpowiednie przybory szkolne nie są oczywistością. Te podstawowe potrzeby często zaspokajają świetlice dzienne — bezpieczne miejsca, w których dzieci otrzymują to, czego brakuje im w domu: miłość, opiekę, spokój i możliwość nauki — mówi Ramunė Baltaduonienė.

W takim specjalnym centrum dzieci nie tylko przygotowują lekcje, ale także rysują, rzeźbią, grają w gry edukacyjne, spędzają czas na obozie, rozwijają umiejętności społeczne i pomagają sobie nawzajem. To miejsce, w którym kształtuje się pewność siebie i wiara w przyszłość.

Rodziny doświadczające wykluczenia społecznego lub ubóstwa często nie są w stanie zapewnić najpotrzebniejszych środków na naukę. W rezultacie dzieci mają nierówną pozycję startową w systemie edukacji.

12.>>

**MÓC GODNIE ROZPOCZĄĆ
NOWY ROK SZKOLNY**

— Projekt „Dziecięce Marzenia” zaprasza wszystkich do pomocy — aby każde dziecko mogło godnie rozpocząć nowy rok szkolny, a świetlice i biblioteki dysponowały niezbędnymi środkami do organizacji odpowiedniej jakości zajęć pozalekcyjnych. W naszych „chmurach” jest wpisanych 4 139 marzeń. Projekt ten trwa już od kilku lat. W tym roku, jak co roku, pojawiają się podobne marzenia. Dzieci marzą o plecakach, piórnikach, odzieży sportowej. Niezależnie od sytuacji, mieszkańcy Litwy są zawsze gotowi nieść pomoc. Świadczą o tym nie słowa, ale czyny, gdy jednocześnie dla najbardziej wrażliwych członków społeczeństwa — dzieci. Jednym z najbardziej jaskrawych przykładów jest nasza inicjatywa społeczna „Dziecięce Marzenia”, która co roku łączy tysiące dziecięcych nadziei z tysiącami ludzi dobrej woli — podkreśla w rozmowie Ramunė Baltaduonienė.

**POŚREDNIK MIĘDZY DZIEĆMI
A OSOBAMI, KTÓRE CHCĄ IM POMÓC**

W ciągu 15 lat działalności spełniono 152 618 marzeń. Projekt „Dziecięce Marzenia” działa jako pośrednik między dziećmi a osobami, które chcą im pomóc w realizacji ich marzeń. Projekt poszukuje sponsorów i partnerów, którzy są gotowi pomóc dzieciom i stworzyć im warunki do udziału w różnorodnych aktywnościach, o których zawsze marzyły.

— Każdego roku naszą inicjatywę wspierają tysiące mieszkańców Litwy: osoby prywatne, rodziny, firmy, społeczności, szkoły, a nawet emigranci. To cichy, ale bardzo wyraźny dowód na to, że nie jesteśmy obojętni. Kiedy dziecięce marzenia stają się rzeczywistością, rodzi się kolejna ważna zmiana — zaufanie. Dzieci zaczynają wierzyć nie tylko w Boże Narodzenie czy cuda, ale także w ludzi. Ta inicjatywa przypomina nam wszystkim, że bez względu na to, ile wyzwań nas otacza, zawsze jest sposób, by czynić dobro. Działając razem, stajemy się

częścią zmiany. I to właśnie czyni Litwę wyjątkową — nasi ludzie nie unikają odpowiedzialności, gdy potrzebna jest pomoc. Wręcz przeciwnie, jednoczą się — zaznacza w rozmowie szefowa projektu „Dziecięce Marzenia”.

**KUPIĆ TO JEDNO, ALE MOŻESZ TEŻ
PÓJŚĆ OSOBIŚCIE**

Jak mówi, trudne warunki to nie tylko ubóstwo i niedostatek materialny, ale także różnorodne problemy rodzinne, jak przemoc domowa, alkoholizm, a także brak uwagi ze strony opiekunów, co może wpływać na jego dobrostan i szanse na przyszłość. Wynikający z tego ograniczony dostęp do odpowiedniej jakości edukacji lub opieki zdrowotnej może uniemożliwić dzieciom zdobycie niezbędnych umiejętności i osiągnięcie lepszego standardu życia.

„Dziecięce Marzenia” to projekt, który zachęca nie tylko do kupowania, ale i do pójścia do dzieci. Do pokazania, że są dla kogoś ważne. To nieopisane uczucie, gdy patrzysz na szczęśliwą minę dziecka, które uśmiecha się właśnie dzięki tobie, bo przywiozłeś mu prezenty i dałeś uwagę. Jeśli nie masz czasu lub możliwości, aby pójść do dzieci, możesz po prostu wysłać wybrane marzenie za pomocą kuriera, paczkomatu lub wpłacić darowiznę na konto „Dziecięcych Marzeń”.

TEGOROCZNE CENY WYPRAWEK

Snieguolė Valiaugaitė, tymczasowo pełniąca obowiązki dyrektora departamentu komunikacji i relacji korporacyjnych sieci handlowej Maxima, w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” powiedziała, że w tym roku cena podstawowej wyprawki szkolnej pozostała na podobnym poziomie jak w zeszłym roku.

— W tym roku cała najtańsza wyprawka szkolna kosztuje w sieci Maxima z 50 proc. rabatem 20,60 euro. Od początku Targów Szkolnych przygotowaliśmy w Maximie specjalne oferty cenowe. Dążymy do tego, aby podczas Jarmarku Szkolnego każdy klient Maximy mógł przygotować się do nowego roku szkolnego na miarę swoich możliwości — w asortymencie znajdują się zarówno tańsze, jak i droższe produkty znanych marek — wyjaśniła Snieguolė Valiaugaitė.

— Aby przygotowania do nowego roku szkolnego były jeszcze ciekawsze, w asortymencie znajdują się również gry edukacyjne: LEGO, zestawy kreatywne, puzzle, mikroskopy, gry logiczne, szachy i wiele innych. Wybór produktów jest tak szeroki, że kupującym oferujemy nawet lampki stołowe i baterie zewnętrzne — dodała przedstawicielka sieci handlowej. ■

**TVP
WILNO**

Dla dzieci ważne są nie tylko dary — ale też zwykła rozmowa, uśmiech, dlatego ci, którzy mają czas, mogą zanieść dary osobiście **Fot. Freepik**

Wileński Ratusz czeka na zamknięcie — jesienią rozpocznie się jego remont

Justyna Giedrojć

„Wileński Ratusz, który jest symbolem naszego miasta i dziedzictwem historycznym, wymaga pilnego remontu. Zrobimy wszystko, by zachować tę wyjątkową budowlę dla przyszłych pokoleń oraz zapewnić jego prawidłowe funkcjonowanie” — zapowiedział stołeczny mer Valdas Benkunskas.

POCZĄTEK 8 PAŹDZIERNIKA

Na czas remontu Ratusz będzie zamknięty. Prace wewnątrz budynku rozpoczną się 8 października.

— Szacuje się, że prace potrwać do maja przyszłego roku. W tym czasie działalność Ratusza zostanie zawieszona, otwarta będzie jedynie znajdująca się w nim restauracja. Później prace przeniosą się na zewnątrz budynku — ich zakończenie planowane jest na trzeci kwartał 2026 r. — informuje „Kurier Wileński” Gabrielius Grubinskas, rzecznik samorządu stołecznego.

Prace konserwatorsko-restauratorskie będą prowadzone etapowo, uwzględniając wymogi obowiązujące podczas renowacji obiektów dziedzictwa. Projekt przewiduje remont elewacji budynku, pomieszczeń piwnicznych, ram okiennych, drzwi. Fasada Ratusza cierpi z powodu nieszczelności dachu. Zbyt wąskie rynny nie odprowadzają skutecznie wody deszczowej, co prowadzi do uszkodzeń elewacji, konstrukcji budynku i elementów architektonicznych. Posadzki w niektórych pomieszczeniach wymagają gruntownej naprawy, powierzchnie marmurowe czyszczenia i polerowania. Naprawy wymagają także uszkodzone stopnie i podesty schodów. Zostaną również odnowione ściany wewnętrznych pomieszczeń, uszkodzone podstawy kolumn oraz instalacje inżynier-

W październiku rozpocznie się renowacja wileńskiego Ratusza — jednego z najważniejszych zabytków architektury klasycyzmu na Litwie oraz centrum życia politycznego, społecznego i kulturalnego stolicy.

ryjne. Gmach wzniesiono w końcu XIV w. Pierwotnie był to budynek gotycki.

— Do zespołu ratuszowego należały siedziby straży i wójtów, więzienie oraz dzierżawione sklepiki. Po pożarze w połowie XVIII w. budynek zrekonstruowali Jan Krzysztof Glaubitz i Tomasz Russeli. Obecnie jest to budowla w stylu klasycyzmu z sześcioma kolumnami doryckimi i trójkątnym frontonem. W piwnicy znajdują się pomieszczenia datowane na czasy Jagielly oraz okres jeszcze wcześniejszy — opowiada historyk Paweł Giedrojć.

Ratusz w stylu klasycystycznym przebudowano w 1799 r. według projektu Wawrzyńca Gucewicza. W nowym budynku urządzono pomieszczenia dla straży, wójta i gildii kupieckiej, skarbcza miejskiego, skarbcza kupiecki, więzienia i dziesięciu sklepów.

— W czasach carskich organizowano w niej koncerty. W 1810 r.

cały budynek oddano na potrzeby teatru — najpierw polskiego, potem rosyjskiego. W 1848 r. w ratuszu miała miejsce premiera „Halki” Stanisława Moniuszki, który osobiście dyrygował orkiestrą — kontynuuje rozmówca.

Budynek odrestaurowano w latach 1936-1941. Urządzono w nim muzeum sztuki. W 2001 r. ratusz miejski ponownie znalazł się w gestii miasta. Odbywają się tu reprezentacyjne imprezy, koncerty, wystawy. Z portyku ratusza mieszkańców Wilna witali dostojni goście — prezydent USA George W. Bush (2002) i królowa brytyjska Elżbieta II (2006).

Wykonawcą prac remontowych Ratusza będzie firma Ekstra statyba. Projekt kapitalnego remontu przygotowało spółka Projektavimo ir restauravimo institutas. Koszt remontu wyniesie blisko 3 mln euro. ■

MRF MEDIJŲ RĖMIMO FONDAS

Remont stołecznego Ratusza potrwa do maja przyszłego roku

Fot. Marian Paluszkiwicz

Ponad 800 wolnych miejsc w stołecznych przedszkolach

Justyna Giedrojć

W wileńskich przedszkolach jest jeszcze ponad 800 wolnych miejsc — wynika z danych stołecznego samorządu.

Tej jesieni do przedszkoli oraz klas przedszkolnych, tzw. zerówek znajdujących się w gestii samorządu pójdzie 27 tys. dzieci, ponad 7 tys. będzie uczęszczać do prywatnych przedszkoli lub szkół. Mieszkańcy miasta mogą jeszcze zarejestrować swoje dzieci do przedszkoli — najwięcej wolnych miejsc jest w starostwach Żyrmun, Nowego Miasta, Leszczyniaków, Grzegorzewa, Wierszuliszek i Justiniszek.

„Biorąc pod uwagę rosnące zapotrzebowanie w tych częściach miasta, zreformowaliśmy grupy w zależności od wieku dzieci i utworzyliśmy więcej grup przedszkolnych dla dzieci od pierwszego roku życia. Stale monitorujemy zapotrzebowanie na miejsca w przedszkolach oraz reagujemy na rosnące zapotrzebowanie. W miarę możliwości przeznaczamy środki na tworzenie nowych grup — szczególnie w dzielnicach, w których zapotrzebowanie stale rośnie. Remontujemy istniejące przedszkola i budujemy lub przygotowujemy do budowy nowe placówki edukacyjne” — zapowiada stołeczna wicemer Donalda Meiżelytė.

POLSKIE PRZEDSZKOLE WYPEŁNIONE

— Mamy całkowicie uformowane grupy, więcej maluszków do grup przedszkolnych nie możemy przyjąć. Kilka wolnych miejsc mamy jedynie w zerówkach. Podobna sytuacja jest w klasach szkolnych — są dosłownie przepełnione. Ogółem mamy 530 dzieci, 205 uczęszcza do szkoły, 335 do grup przedszkolnych. Jesteśmy zadowoleni z kompletacji — mówi w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Zofia Matarewicz, dyrektorka Szkoły-Przedszkola „Wilja”.

Jesienią do przedszkoli oraz klas przedszkolnych znajdujących się w gestii samorządu stołecznego pójdzie 27 tys. dzieci, ponad 7 tys. będzie uczęszczać do prywatnych placówek **Fot. Marian Paluszkiewicz**

NAUCZANIE LITEWSKIEGO JEST WZMACNIANE

Szacuje się, że w roku szkolnym 2025-2026 w stołecznych przedszkolach będzie funkcjonować 1 507 grup, z czego 1 264 będą stanowić grupy z litewskim językiem nauczania, 145 — rosyjskim, 96 — polskim, 2 — białoruskim. Liczba grup litewskojęzycznych systematycznie rośnie — w okresie 2023-2024 funkcjonowało 1 210 grup z litewskim językiem nauczania.

W placówkach, w których edukacja przedszkolna odbywa się w języku innym niż państwowy, wzmacniane jest nauczanie języka litewskiego. Zgodnie z decyzją społeczności, przed kilku laty wdrożono tu model edukacji dwujęzycznej — dzieci uczą się częściowo w języku ojczystym, częściowo w języku litewskim. Edukacja dwujęzyczna jest prowadzona w przedszkolach Sveikuolis, Paslapitis, Karuselė i Coliukė. Od września grupy edukacji dwujęzycznej będą działać również w przedszkolach Gelvonėlis, Kūlverstukas, Zylutė, Vėrinėlis. W tym roku w dzielnicy Zameczek (Pilaitė) otwarto przedszkole Vydūnėlis. Jest tu 16 grup rozliczonych na 280 miejsc. W mieście

powstaje sześć nowych placówek edukacji przedszkolnej, m.in. przy ul. Žemynos 2c i ul. Pajautos 7.

CZĘŚĆ KOSZTÓW POKRYWA PAŃSTWO

W tym roku szkolnym ponad 7 tys. będzie uczęszczać do prywatnych przedszkoli lub szkół, których w stolicy jest obecnie 149. Rodzice albo opiekunowie mogą skorzystać ze świadczenia w wysokości 120 euro. Co roku korzysta z niego od 4 do 7 tys. rodzin.

— Państwo pokrywa część kosztów, dlatego coraz więcej rodzin decyduje się na prywatne przedszkole czy szkołę, przede wszystkim ze względu na mniej liczne grupy i klasy. Moim zdaniem system edukacji przedszkolnej nie jest do końca uporządkowany — jeżeli rodzice chcą bardziej komfortowych warunków dla swoich dzieci, powinni sami je finansować — zauważa Zofia Matarewicz.

W Wilnie działa 126 przedszkoli, 12 przedszkoli-szkół oraz 27 szkół ogólnokształcących, które zapewniają edukację przedszkolną. ■

Zygmunt Jan Rumel – Baczyński Kresów

Rozmowa z prof. Lechem W. Szajdakiem o 110. rocznicy urodzin Z.J. Rumla, polskiego dowódcy wojskowego, komendanta VIII Okręgu Wołyn BCH i poety, autora m.in. poematu „Rok 1863” i wiersza „Dwie matki”, w którym wyraża swoje przywiązanie do dwóch ojczyzn – Polski i Ukrainy.

Leszek Wątróbski: 10 lipca br. otworzył Pan wystawę zatytułowaną „Zygmunt Jan Rumel, działacz ruchu ludowego, żołnierz Batalionów Chłopskich, poeta, męczennik z Wołynia” dedykowaną Zygmuntowi Janowi Rumlowi (1915-1943), zamordowanemu przez UPA 10 lipca 1943.

Prof. Lech W. Szajdak: Wystawa cieszyła się znacznym zainteresowaniem. Muzeum Niepodległości w Warszawie, w którym odbyła się ta wystawa, przygotowało również antologię wierszy Zygmunta Jana Rumla zatytułowaną „Dwie matki”.

Z bieżącym, 2025 rokiem, łączą się dwie daty związane z osobą Zygmunta Jana Rumla. Pierwsza to 110. rocznica jego urodzin, a druga to 90. rocznica powstania Grupy Poetyckiej „Wołyń”, której Zygmunt Rumel był współzałożycielem. Zbieżność tych dat zadecydowała o uhonorowaniu Rumla zorganizowaniem w 2025 r. dedykowanej jemu wystawy.

Wołyń w okresie II Rzeczypospolitej znajdował się w granicach naszego państwa w sąsiedztwie ZSRS i charakteryzował się różnorodnością etniczną, której reprezentantami byli: Polacy, Rusini, Żydzi, Ormianie, Czesi i inni. Tak więc Wołyń był zjawiskiem heterogenicznym. Religia istotnie różnicowała grupy etniczne i aspekt wyznaniowy mieszkańców wzbudzał silne emocje. Wołyń w okresie II Rzeczypospolitej nie był regionem mającym centralne znaczenie, jednakże w międzywojniu zaistniał dzięki poetom pochodzącym z tego obszaru bądź przybyłym tam z innych terenów i więzami zawodowymi z nim się związali.

Zygmunt Jan Rumel urodził się w roku 1915 w Petersburgu...

... a zginął w nocy z 10 na 11 lipca 1943 r. blisko wsi Kustycze, położonej w powiecie kowelskim na Wołyniu. Jego rodzicami byli Władysław (ur. 1882) i Janina z d. Tymińska (ur. 1884).

Prof. Lech W. Szajdak
Fot. Leszek Wątróbski

Ojciec był z zawodu agronomem. Rodzina pielęgnowała patriotyczne tradycje w wychowaniu trzech synów oraz jednej córki. W 1920 r. państwo Rumlowie zamieszkali w Krzemieńcu, gdzie ojciec Władysław otrzymał stanowisko komisarza ziemskiego. Dwa lata później, będąc kapitanem rezerwy, odznaczony został Orderem Wojennym Virtuti Militari za zasługi w wojnie polsko-bolszewickiej i uzyskał ziemię w osadzie Orłopol, gminie Wiśniowiec, w powiecie Krzemieniec.

Rodzice Rumla byli określani jako społecznicy...

Ojciec działał w Centrum Związku Osadników Wojskowych (CZOW), powołanym w roku 1922 na Kresach Wschodnich oraz w Towarzystwie Kółek Rolniczych. Matka zaś była poetką, pisującą pod pseudonimem Liliana. Swoje utwory publikowała w dwóch czasopismach. Pierwsze związane było ze Zrzeszeniem Byłych Wychowanków Liceum Krzemienieckiego, drugim zaś dwumiesięcznik „Osadnik” związany z osadnikami wojskowymi.

W Wiśniowcu prawdopodobnie Rumel skończył szkołę powszechną...

Naukę kontynuował w słynnym Liceum Krzemienieckim, nazywanym Atenami Wołyńskimi, a następnie studiował filologię polską na Uniwersytecie Warszawskim. Liceum Krzemienieckie ukształtowało jego świadomość kulturową, humanizm i przede wszystkim poczucie piękna, dobrego gustu i smaku oraz patriotyzm rozumiany ponad podziałami narodowościowymi, jakie występowały na Wołyniu. Wszystkie te aspekty poruszył w swojej późniejszej poezji.

W czasie nauki działał aktywnie w harcerstwie, sporcie i teatrze. Z okresu, kiedy był uczniem Liceum Krzemienieckiego, pochodzą jego pierwsze artykuły w gazecie szkolnej. Poruszał w nich zagadnienia socjologiczne, etnograficzne oraz kulturalne. Bardzo jednoznacznie opowiadał się za ideą ciągłych i skutecznych działań zmierzających do podniesienia i wyrównania poziomu życia i rozwoju gospodarczego Wołynia z innymi regionami ówczesnej Polski.

Uczniowie Liceum Krzemienieckiego wydawali czasopismo „Nasz widnokrąg”, w którym znalazły się jego utwory. Ponadto Rumel publikował w miesięczniku „Droga pracy” wydawanym przez Zrzeszenie Byłych Wychowanków Liceum Krzemienieckiego (dodatku dwutygodnika „Życie Krzemienieckie”), którego później został szefem redakcji.

Można śmiało powiedzieć, iż Liceum Krzemienieckie dało mu korzenie i skrzydła...

Liceum Krzemienieckie założone zostało przez Tadeusza Czackiego i Hugona Kołłątaja, o czym wspomina tablica pamiątkowa zawieszona na ścianie budynku szkolnego. W czasie, gdy Zygmunt Jan Rumel był uczniem Liceum Krzemienieckiego, mieszkał w pięknym dworku, w którym dzisiaj znajduje muzeum Juliusza Słowackiego.

16.>>

Młody poeta równie aktywnie działał w Wołyńskim Związku Młodzieży Wiejskiej, które skupiało zarówno młodzież polską, jak i ukraińską. Rumel miał wielu przyjaciół w kręgach ukraińskich. W tym czasie działał także na rzecz podniesienia edukacji i kultury młodzieży oraz dzieci wiejskich i na rzecz słynnego Uniwersytetu Ludowego w Różynie, w powiecie kowelskim. Tam właśnie spotkał słynnego działacza ruchu ludowego i pedagoga Kazimierza Banacha i ta znajomość zaważyła na jego późniejszej działalności.

Uniwersytet Ludowy w Różynie kreował animatorów dla kultury...

...oraz edukacji. Jego absolwenci byli następnie kierowani do pracy z młodzieżą i dziećmi wiejskimi. W tym samym czasie publikował również swoje utwory — m.in. w czasopiśmie „Młoda wieś („Молоде село”) wydawanym po polsku i ukraińsku w Łucku pod redakcją Antoniego Hermaszewskiego. W warunkach wspólnego pożycia narodu polskiego i ukraińskiego był wielkim propagatorem wzmocnienia dwóch kultur — polskiej i ukraińskiej oraz budowania porozumienia i dialogu między tymi dwoma narodami przy zachowaniu pełnego poszanowania i odrębności każdego z nich. W 1938 r. skierowany został do Wołyńskiej Szkoły Podchorążych Rezerwy Artylerii im. Marcina Kątskiego stacjonującej w garnizonie Włodzimierz Wołyński, w koszarach im. Marszałka Józefa Piłsudskiego.

Brał następnie udział w kampanii wrześniowej 1939 roku...

... i po 20 września dostał się do niewoli, z której został zwolniony. Początki okupacji spędził na Wołyniu, gdzie pod koniec 1939 r. wstąpił do podziemnej, antyradzieckiej organizacji powołanej przez byłych działaczy ruchu ludowego, czyli przez swoich przyjaciół z okresu przedwojennego. Konspiratorzy starali się nawiązać kontakt z Henrykiem Józefem (wcześniej m.in. wojewodą wołyńskim i ministrem spraw wewnętrznych), który przebywał wtedy w Generalnej Guberni i w nim upatrywali przywódcę tej organizacji.

W 1940 r. Rumel odnowił swe kontakty z Kazimierzem Banachem oraz innymi działaczami ruchu ludowego,

W czasie wystawy. Wprowadzenie prof. L.W. Szajdaka

Fot. arch. prywat. prof. L.W. Szajdaka

co zaważyło na jego dalszej działalności. Jesienią 1941 r. został powołany na emisariusza Batalionów Chłopskich na Wołyn i współorganizował strukturę tej organizacji. Natomiast na początku 1943 r., mając zaledwie 28 lat, został mianowany przez Kazimierza Banacha, delegata rządu na Wołyn, komendantem VIII Okręgu Batalionów Chłopskich na Wołyniu.

Na początku lipca tego roku wydano mu rozkaz przeprowadzenia, za wszelką cenę, rozmów z miejscowym dowództwem Ukraińskiej Powstańczej

Armii (UPA). Rozmowy miały dotyczyć dwóch aspektów. Po pierwsze — wspólnych działań wojskowych przeciw Niemcom, po drugie — zaniechania aktu agresji UPA wobec Polaków.

Zrezygnowawszy ze zbrojnej obstawy oraz w geście dobrej woli udał się na spotkanie z lokalnym dowództwem UPA wspólnie z przedstawicielem AK Krzysztofem Markiewiczem oraz woźnicą Witoldem Dobrowolskim. Wszyscy trzej zostali jednak aresztowani i zabici w pobliżu wsi Kustyczne.

18.>>

Zygmunt Jan Rumel, działacz ruchu ludowego, żołnierz Batalionów Chłopskich, poeta, męczennik z Wołynia Fot. ze zbiorów prof. L.W. Szajdaka

17.>>

Następnego dnia, 11 lipca 1943 r., UPA rozpoczęła planowe ludobójstwo ludności polskiej na Wołyniu określane jako rzeź wołyńska. Jarosław Iwaszkiewicz przypominając o jego śmierci napisał: „... umysł i talent noszący cechy wręcz oryginalne”.

W historii literatury polskiej z Wołyniem łączone są wielkie, polskie postacie...

... takie jak: Juliusz Słowacki, Seweryn Goszczyński, Alojzy Feliński (autor m.in. „Boże coś Polskę”), jego bratanek Zygmunt Szczęsny-Feliński (późniejszy święty), Tomasz Olizarowski, Józef Zalewski i Józef Ignacy Kraszewski. W XX w. na Wołyniu wyrosło pokolenie młodych polskich poetów szukających możliwości zaistnienia na literackiej mapie Polski. Jednym z nich był Zygmunt Jan Rumel. Debiutował w piśmie szkolnym w 1934 r., a rok później współtworzył Grupę Poetycką „Wołyń” wspólnie z Czesławem Janczarskim, inicjatorem Grupy. Jej współzałożycielami byli ponadto: Wacław Iwaniuk i Stefan Szajdak. W późniejszym okresie do Grupy dołączyli: Zuzanna Ginczanka, Józef Łobodowski, Władysław Milczarek, Jan Śpiewak, Stefan Bardczak, Bazyli Podmajstrowicz oraz Zofia Wierzbicka.

W roku 1935 pojawił się „Manifest” Grupy Poetyckiej „Wołyń”...

...a rok później ukazało się w „Życiu katolickim” uzupełnienie do „Manifestu”. Obie te publikacje można traktować jako program Grupy. Dzięki aktywności Czesława Janczarskiego, ci młodzi, polscy poeci mieli okazję publikowania swoich wierszy w specjalnych kolumnach wydzielonych w dwóch czasopismach: w „Życiu katolickim” oraz miesięczniku literackim „Okolica Poetów”.

W pierwszej kolumnie Grupy Poetyckiej „Wołyń”, która się ukazała w lutym 1936 r., znalazłem dwa dotychczas nieznane wiersze Zygmunta Jana Rumla. W 1975 r. Anna Kamieńska, na podstawie spuścizny, jaką otrzymała od żony Zygmunta Jana Rumla, opublikowała pierwszy w historii polskiej literatury zbiór wierszy tego poety zatytułowany „Zygmunt Jan Rumel — poezje”. Nie ma w nim informacji o współorganizacji przez Z.J. Rumla Grupy Poetyckiej „Wołyń”

■ Liceum Krzemienieckie Fot. ze zbiorów prof. L.W. Szajdaka

oraz o wspomnianych dwóch nieznanych wierszach, które znalazłem w „Życiu katolickim”.

Jak dzisiaj oceniany jest poziom literacki Zygmunta Jana Rumla?

Obecnie twórczość poety oceniana jest bardzo wysoko. Jest porównywana z twórczością Krzysztofa Kamila Baczyńskiego. Stąd też Rumel nazywany jest Baczyńskim Kresów. Warto tu wspomnieć, że Krzysztof Kamil Baczyński miał korzenie wołyńskie.

Oryginalność jego poezji podkreślona została przez Leopolda Staffa i Jarosława Iwaszkiewicza. Z.J. Rumel jest przedstawicielem poetów, którym zbieg niekorzystnych zdarzeń

historycznych nie pozwolił rozwinąć swego talentu artystycznego. Znaczenie w kulturze Kresów wrażliwej osobowości literackiej Z.J. Rumla polega na utrwaleniu tamtego minionego świata poprzez odwoływanie się często do polskich i ukraińskich podań, legend, obrzędów, zabobonów, wyobrażeń, słownictwa z pogranicza kresowego, bogactwa kultury ludowej etc. oraz nawiązywanie twórczości Zygmunta Jana Rumla do tradycji polskiego romantyzmu.

Dziękuję za przypomnienie tej postaci — poety, żołnierza i patrioty.

Rozmawiał Leszek Wątróbski

■ Rodzice Z.J. Rumla wraz ze swoimi dziećmi Fot. ze zbiorów prof. L.W. Szajdaka

Są smaczne, ale trudno strawne – trwa sezon na grzyby. I zatrucia też

Sezon na grzyby trwa, a tym samym na zatrucia grzybami. Lekarze toksykolodzy udzielają rocznie około 130-140 konsultacji telefonicznych w przypadku podejrzenia zatrucia grzybami.

Honorata Adamowicz

— Zarówno grzyby jadalne, jak i trujące, mogą powodować większe lub mniejsze problemy zdrowotne. Jeśli dana osoba spożyła grzyby jadalne, najczęściej występującymi dolegliwościami są zaburzenia trawienia. Należy pamiętać, że grzyby należą do trudno strawnych pokarmów, dlatego osoby z wrażliwym układem pokarmowym mogą skarżyć się na uczucie ciężkości w żołądku, mdłości, wymioty i biegunkę. Jednak w takich wypadkach złe samopoczucie często mija samoistnie w ciągu 2-4 godzin — w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” mówi toksykolog Lina Zdanavič z Wydziału Farmakologicznej Czujności i Informacji o Zatruciach Państwowej Służby Kontroli Leków (VVKT).

40 GATUNKÓW TRUJĄCYCH

Na Litwie znanych jest około 400 gatunków grzybów, z czego około 40 jest trujących. Za najbardziej trujące uważa się muchomory zielone. Najczęściej do zatrucia dochodzi w wyniku pomylenia grzyba trującego z jadalnym.

— Jeśli zjesz trujące grzyby, objawy zatrucia mogą pojawić się w ciągu 6-48 godzin. Mogą to być nudności i wymioty, silna wodnista biegunka, bóle brzucha, senność, zawroty głowy, zaburzenia koordynacji ruchowej, łzawienie oczu, obfite pocenie się, halucynacje, zaburzenia tętna, oddychania, utrata przytomności, drgawki. Jeśli podejrzewasz zatrucie grzybami, należy jak najszybciej wezwać pogotowie ratunkowe. We wszystkich przypadkach osoba, która zatrula się grzybami, musi jak najszybciej trafić do szpitala — mówi nam specjalistka VVKT.

TOKSYKOLODZY RADZĄ

Zbierać tylko dobrze znane grzyby, ponieważ grzyby jadalne i trujące są czasami bardzo podobne.

Należy pamiętać, że grzyby należą do trudno strawnych pokarmów

Fot. Marian Paluszkiewicz

Unikać małych grzybów — wiele grzybów trujących jest niewielkich rozmiarów, dlatego ich małe kapełuszki mogą wyglądać myląco i przypominać grzyby jadalne. Należy zawsze zwracać uwagę na rozmiar, kolor, zapach i miejsce występowania grzybów.

Zbierać grzyby zaleca się jak najdalej od dróg, autostrad i linii kolejowych, ponieważ grzyby gromadzą w sobie metale ciężkie.

Należy pamiętać, że zatrucie może nastąpić również w przypadku starych, zepsutych, spróchniałych lub nieprzetworzonych na czas grzybów jadalnych. Takie grzyby mogą zawierać bakterie lub toksyny, które mogą spowodować zatrucie.

Zebrane grzyby należy dokładnie oczyścić, zwłaszcza zabrudzone łodygi, ponieważ w ziemi mogą znajdować się bakterie wywołujące botulizm. Po zamknięciu takich grzybów w hermetycznych pojemnikach powstają warunki beztlenowe i mogą zacząć rozmnażać się toksyczne bakterie, które wydzie-

lają bardzo trującą egzotoksynę. Jeśli pokrywka słoika z konserwowanymi grzybami jest wybrzuszona lub zmienił się kolor grzybów, w żadnym wypadku nie należy ich spożywać.

Potrawy z grzybów wymagają odpowiedniego przygotowania termicznego. Przygotowane grzyby należy spożyć tego samego dnia, a konserwowane — w ciągu pół roku. Gotowe grzyby należy przechowywać w lodówce lub w chłodnej piwnicy w temperaturze 0-6 stopni. Ogólnie nie zaleca się spożywania grzybów osobom w podeszłym wieku oraz dzieciom poniżej 7. roku życia.

KONSULTACJA CAŁODOBOWA

We wszystkich przypadkach, gdy istnieje podejrzenie zatrucia, najlepiej natychmiast zadzwonić do Wydziału Farmakologicznej Czujności i Informacji o Zatruciach VVKT (tel. 00-5 236 20 52). Specjaliści udzielają konsultacji przez całą dobę. ■

Do wygrania... „tararoler”. Pomysł administratora kaucji na polepszenie zwrotów opakowań

Litewski system kaucji uruchomił letnią kampanię. Stawką jest specyficzna nagroda — elektryczny „tararoler”. To gra słów — „tara”, czyli po litewsku „opakowanie”, połączone z „roler”, co nie znaczy w sumie niczego konkretnego. Administrator liczy, że oryginalność nagrody przyciągnie uwagę. Cóż, to chyba działa.

**W AKCJI BIERZE UDZIAŁ MĄŻ
KATARZYNY ZVONKUVIENĖ**

Lato to kluczowy okres dla systemu taromatów, czyli automatów do zwrotu opakowań objętych kaucją. W pierwszym półroczu 2025 r. na Litwie zwrócono ponad 335 mln opakowań. Dyrektor USAD (Užstatos Sistemos Administratorius, pol. Administrator Systemu Kaucyjnego), Gintaras Varnas, liczy na poprawę tego wyniku do końca roku.

Właśnie w tym celu uruchomiono akcję „Tarara”, której trzonem jest humorystyczna kampania promocyjna z udziałem litewskich artystów. W akcji bierze udział m.in. mąż Katarzyny Niemyćko-Zvonkuvienė, Deividas Zvonkus.

USAD zaprosiło do współpracy członków dawnej grupy Bavarija — wspomnianego Deivydasa Zvonkusa, Juozasa Liesisa i Viliusa Tarasovasa. Efektem ich udziału jest teledysk oraz promocja elektrycznego „tararolera”, czyli nagrody głównej w nowej grze. Uczestnicy mogą ją zdobyć, zamieszczając zdjęcie paragonu lub innego dowodu zwrotu opakowania na stronie tarara.lt.

„»Tarara« tchnęła nowe życie i misję w naszą starą piosenkę. Nigdy nie pomyśleliśmy, że przyjaźń, twórczość i muzyka zaoferują nam taką zabawną przygodę i możliwość przyczynienia się do czystszej środowiska. Mieliliśmy okazję przejechać się tararolerem i było to naprawdę niesamowite. Wierzę, że piosenka i teledysk poprawią ludziom nastrój, co zawsze jest celem naszej twórczości” — powiedział Deividas Zvonkus.

TERMINY KONKURSU

Zgłoszenia do udziału w grze przyjmowane są do 15 października. Każdy dowód zwrotu można wyko-

„Tararoler” ma przyciągnąć uwagę do akcji, a akcja ma zachęcić do zwrotu butelek
Graf. organizatorzy

ryzować tylko raz. Organizatorzy zapowiadają, że zwycięzca zostanie wylosowany 17 października i poinformowany indywidualnie.

Z kolei dyrektor USAD tłumaczy ideę kampanii. „Zawsze szukamy wyjątkowych rozwiązań komunikacyjnych, które przypominałyby o tym, jak ważne jest zwracanie pustych butelek i puszek, a jednocześnie pokazywały, że dbanie o środowisko jest fajne i przyjemne. Dlatego centralnym punktem tej kampanii jest zabawna piosenka członków grupy Bavarija, w której pojawia się tylko jedno słowo. W ten sposób chcemy pokazać, że można iść naprzód bez zastanawiania się — po prostu robić to, co robimy na co dzień — zwracać opakowania z kaucją. Ponadto warto je zwracać nawet wtedy, gdy nie zapełniliśmy nimi bagażnika samochodu lub skrzyni na tararolerze” — powiedział Gintaras Varnas.

TO PEWIEN RODZAJ EKSPERYMENTU

USAD w przeszłości prowadził kampanie, które łączyły działania edukacyjne z angażującą formą przekazu. Wśród nich były „EKO wyścigi”, które zachęcały do poznawania tematyki środowiskowej i dokładniejszej segregacji odpadów.

Organizator zapowiada, że tegoroczna kampania ma też charakter testowy — „tararoler” to pojazd, który pojawił się po raz pierwszy i nie był dotąd przedmiotem żadnej promocji. Organizatorzy liczą, że oryginalność nagrody zmotywuje większą liczbę uczestników do rejestrowania dowodów zwrotów.

Kampania „Tarara” potrwa do połowy października. Zwycięzca „tararolera” zostanie ogłoszony dwa dni po zamknięciu rejestracji. Teledysk „Tarara” można obejrzeć na YouTube.

Opr. A.K. na podst. mat. pras.

Jest to aktywna miłość czy pasywne przywiązanie?

Kiedy darzymy kogoś miłością, ofiarujemy mu nasze zainteresowanie, energię i czas. Nasza relacja jest aktywna: wciąż potrafimy zachwycić się ukochaną osobą, dopingujemy ją, doceniamy jej osiągnięcia, chce nam się spędzać z nią czas, planujemy wspólne aktywności i wyjazdy. Jesteśmy ciekawi, co ma do powiedzenia i proponowania.

A jak wygląda relacja ludzi, którzy są ze sobą tylko z przywiązania? Wówczas łączy ich przede wszystkim to, co wynika z logistyki życia codziennego. Dzielicie się obowiązkami, spłacacie razem kredyt, opiekujecie się dziećmi — ale poza obszarami, w których musicie połączyć siły, aby coś dobrze funkcjonowało, nie czujecie potrzeby spędzania razem czasu. Właściwie to dobrze wam, gdy jesteście oddzielnie i każde ma swoje zajęcia. To niezawodny sygnał, że w waszym związku przyzwyczajenie wzięło górę nad prawdziwym uczuciem.

Co cię motywuje?

W zdrowym, szczęśliwym związku partnerzy wzajemnie motywują się do bycia coraz lepszą wersją siebie. Jeśli naprawdę kochasz, to cały czas jesteś gotowa do tego, by zmieniać się dla dobra was samych oraz waszej relacji. Nawet jeśli macie za sobą wiele lat wspólnego życia, nie przeszkadza ci to w tym, aby nadal marzyć i snuć

plany na przyszłość z ukochaną osobą u boku. Czujesz, że w pojedynkę nie osiągnęłabyś tyle, ile mając wsparcie swojego mężczyzny — i z ekscytacją patrzysz na to, co przyniosą wam kolejne lata.

Sytuacja wygląda jednak inaczej, gdy przy drugiej osobie trzyma cię nie obietnica kolejnych szczęśliwych lat — lecz przede wszystkim wspólna historia i wspomnienia. Jeśli przed odejściem powstrzymuje cię pamięć o tym, co razem przeżyliście, oraz strach przed zmianą, trudno mówić tu o miłości.

Do kogo tęsknisz?

Miłość do kogoś oznacza, że kocham go takiego, jaki jest tu i teraz — z wszystkimi jego niedoskonałościami. Z biegiem lat moje uczucie do niego nie słabnie, lecz ewoluje, tak jak i my zmieniamy się jako ludzie. Jeśli więc partnera nie ma przy mnie, tęsknię za każdym aspektem jego osoby: za rozmową z nim, za jego dotykiem, za tym, jak się do mnie uśmiecha.

Inaczej jest w przypadku relacji opartej tylko na przywiązaniu. Jako kobieta w takim związku możesz nieustannie odczuwać tęsknotę — niezależnie od tego, czy partner jest obok ciebie, czy wyjechał gdzieś daleko. Jest to jednak tęsknota za jego dawną wersją i za latami, gdy naprawdę łączyła was miłość. ■

W związku możesz nieustannie odczuwać tęsknotę — niezależnie od tego, czy partner jest obok ciebie, czy wyjechał gdzieś daleko Fot. Freepik.com

Jak brak wsparcia w związku wpływa na nasze zdrowie?

Naukowcy z Uniwersytetu Utah w Stanach Zjednoczonych zbadali relacje między jakością wsparcia w związku a stanem zdrowia serca. Wyniki badań okazały się niepokojące: osoby, które czuły się niedoceniane, ignorowane lub krytykowane przez swojego partnera, znacznie częściej miały zwapnienia w tętnicach. A jest to jeden z głównych czynników ryzyka choroby wieńcowej.

Brak wsparcia ze strony partnera okazał się nawet bardziej szkodliwy niż inne znane problemy małżeńskie. Cichy dystans, nieobecność emocjonalna, brak czułości z w związku — to wszystko, jak się okazuje, z czasem odbija się na kondycji naszego organizmu. Serce, stale wystawione na działanie stresu i napięcia, po jakimś czasie zaczyna chorować.

Każdy związek przechodzi trudniejsze momenty. Jednak kluczowe jest nie to, czy pojawiają się problemy, ale czy mamy w partnerze oparcie. Wspierająca relacja pomaga lepiej radzić sobie z wyzwaniami życia codziennego. A brak tego wsparcia? To cichy stresor, który może działać niszcząco, dzień po dniu, miesiąc po miesiącu.

Może się to objawiać różnie: przewlekłe zmęczenie, napięcia w ciele, trudności ze snem, problemy z koncentracją. Wszystko to sygnały, które wskazują, że coś jest nie tak — nie tylko w relacji, ale i w naszym organizmie.

Samotność w związku może być równie bolesna jak brak relacji w ogóle — a bywa jeszcze trudniejsza, bo skryta i trudna do wyrażenia.

Str. opr. H.A. na podst. zwierciadlo.pl Fot. Freepik.com

Most Olbrachta na Wilii. Kładka dla pieszych i rowerów pierwszym etapem wielkiej inwestycji

W Wilnie powstanie nowy most dla pieszych i rowerzystów łączący ulice Goštauto i Upės — most Alberta (bądź Olbrachta, nazwę wyjaśnimy poniżej). „Kurier Wileński” zwrócił się do stołecznego samorządu z pytaniem o znaczenie nazwy mostu.

Apolinary Klonowski

Będzie to pierwszy most na Wilii od 2003 r. Ma wspierać wileńską „mikromobilność”, czyli ruch pieszych, rowerów, hulajnóg itp.

SKĄD NAZWA „MOSTU ALBERTA”?

Most będzie łączył ulice Olbrachta Gasztołda (lit. Alberto Goštauto) i Upės. To stąd też jego nazwa — most Alberta. Jednak nie jest to nazwa ostateczna. Jak zwraca uwagę Gabrielius Grubinskas w odpowiedzi dla „Kuriera Wileńskiego”, to nazwa samego projektu, gdyż most nie jest jeszcze nawet zarejestrowany.

— Most nie ma oficjalnej nazwy. Nazwy obiektów budowlanych mogą być nadane dopiero po zakończeniu ich budowy i wpisaniu do rejestru nieruchomości — wyjaśnił nam przedstawiciel Samorządu Miasta Wilna.

— W ramach konkursu na projekt architektoniczny autorzy „INHUS Engineering” i „DO architects”, których koncepcja architektoniczna mostu zwyciężyła w konkursie, nazwali swoje dzieło „mostem Alberta”. Nazwa ta szybko przyjęła się zarówno w środowisku roboczym, jak i wśród społeczeństwa i obecnie jest powszechnie używana. Jednak, jak już wspomnieliśmy, nie jest to jeszcze oficjalna nazwa mostu — zaznaczył Grubinskas.

KANCLERZ WIELKI LITEWSKI OLBRACHT GASZTOŁD

Oznacza to, że jeśli nazwa ta pozostanie także po ukończeniu budowy, po polsku można będzie most nazywać zamiennie mostem Alberta lub mostem Olbrachta.

Kanclerz Olbracht Gasztołd był wielkim księciem litewskim,

możnowładcą, którego wpływ bywał porównywany do „drugiego króla”. Dbał o rozwój kultury, o zachowanie litewskiego sposobu rządzenia. Kierował pracami nad powstaniem I Statutu Litewskiego, bardzo ważnego dla historii Litwy zbioru praw.

ODCIĄŻY MOST LIUBARTO, NA ZWIERZYŃCU I INNE

Most Alberta ma połączyć dzielnice po zachodniej stronie Wilna — Zwierzyniec, Karolinki, Wierszuliszki, Justyniszki i Zameczek ze starówką. Ma ułatwić dostęp do prospektu Giedymina oraz głównych tras rowerowych po obu stronach rzeki, łącząc ścieżki biegnące od parku Zakret przez Antokol.

Obecnie tylko dwa mosty w Wilnie — Biały (Baltasis) i na Zakrecie (Vingio) — są przeznaczone dla ruchu pieszych i rowerzystów. Inne, takie jak most na Zwierzyńcu,

Geležinio Vilko (Żelaznego Wilka), Liubarto czy w Żyrmunach, są dla „mikromobilnych” niewygodne.

Chodnik na moście Geležinio Vilko ma zaledwie 1,2 m szerokości, a do tego piesi muszą się tu zmagać z intensywnym ruchem samochodowym (ok. 7 350 pojazdów na godzinę w godzinach szczytu), który powoduje hałas i zanieczyszczenie powietrza. Most na Zwierzyńcu jest nieco bardziej przestronny, ale rzeczywistość wolna przestrzeń dla pieszych wynosi zaledwie 0,5-1 m, podczas gdy norma powinna wynosić co najmniej 1,5 m.

Jeszcze gorsza sytuacja jest w przypadku „mikromobilnych”. Rowerzyści, użytkownicy hulajnóg i innych środków mikrokomunikacji potrzebują co najmniej 2,5 m szerokiego pasa ruchu dwukierunkowego, a istniejące mosty nie zapewniają takiej przestrzeni.

23.>>

■ Most Alberta ma być trzecią kładką dla pieszych i „mikromobilnych” nad Wilią

22.>>

Nowy most Alberta ma stać się jednym z kluczowych punktów w planie zrównoważonej mobilności miasta, który zakłada, że do 2030 r. co najmniej 7,5 proc. podróży po Wilnie będzie odbywało się przy użyciu środków mikrottransportu. Mikrottransport, jako część mikromobilności, to wszystkie „małe” środki transportu — rowery, hulajnogi, deskorolki, wrotki itp.

EKSPERCI: WILIA MA STAĆ SIĘ „ZIELONĄ ARTERIĄ”

Główna architekt stołecznego miasta Laura Kairienė zapowiada, że most Alberta to jest jeden z kroków w długoterminowym planie, ma pomóc Wilii z barierę przekształcić w „zieloną arterię miasta”.

„Obecnie opracowywana jest długoterminowa wizja urbanistyczna rzeki Wilii, w ramach której wspólnie z przedstawicielami społeczności lokalnych określiliśmy główne brakujące połączenia. Most Alberta to krok w kierunku Wilna jako miasta zielonych połączeń, gdzie rzeka nie jest barierą, ale aktywną i zintegrowaną zieloną arterią miasta, atrakcyjną dla mieszkańców. Nowy most przyczyni się do dalszego rozwoju zarówno nabrzeża Wilii jak i prospektu Giedymina — powstaną nowe trasy dla pieszych, rozwinie się działalność handlowa” — powiedziała główna architekt Wilna.

Urbanista Donatas Baltrušaitis z kolei wygodę poruszania się po mieście rowerem czy pieszo stawia jako warunek, aby miasto było żywe. „Nieprzerwany, harmonijny ruch pieszych i rowerzystów działa jak układ krążenia miasta — im więcej płynnych połączeń, tym miasto jest bardziej żywe, zdrowsze i wygodniejsze do życia. Taka infrastruktura zachęca ludzi do aktywnego spędzania wolnego czasu i korzystania z ekologicznego transportu. Ponadto w przypadku dużych korków, które paraliżują arterie miasta, most Alberta stanowiłby dodatkową alternatywę dla swobodnego po-

Jeśli wierzyć wizualizacjom projektu, most będzie łączył też dolne poziomy brzegu Wilii

ruszania się. Jest to inwestycja nie tylko w infrastrukturę, ale także w jakość życia mieszkańców Wilna” — mówi urbanista.

Z kolei laureat Litewskiej Nagrody Narodowej w dziedzinie kultury i sztuki, architekt Gintaras Balčytis, uznaje, że w mieście wszystkie mosty są potrzebne, ale szczególnie te dla pieszych. Jak twierdzi, takie mosty odpowiadają „prawdziwemu celowi, dla którego tworzy się miasta”.

„Obecnie w miastach priorytetem jest transport, ale zapominamy o prawdziwym celu, dla którego tworzy się miasta — nie dla samochodów, ale dla ludzi i ich dobrobytu. Dzisiaj wszystkie nowoczesne miasta starają się przebudować swoją infrastrukturę tak, aby miasta były bardziej przyjazne dla ludzi niż dla samochodów. Takie dobre przykłady jak Kopenhaga i Amsterdam pokazują, jak można rozwijać ruch rowerowy, promując zdrowie mieszkańców i jednocześnie kształtując wizerunek miasta jako miasta zrównoważonego” — uważa Balčytis.

PIERWSZY KROK DO DAJSZYCH INWESTYCJI

Władze miejskie zapowiadają, że budowa mostu Alberta to nie jedyny krok w kierunku poprawy komunikacji pieszo-rowerowej. Trwa modernizacja istniejących

mostów, m.in. mostu Liubarto, gdzie po zakończeniu remontu zostanie otwarty pas dla pieszych i rowerzystów.

Samorząd podaje jeszcze jeden powód, dla którego most Alberta jest szczególnie ważny dla tej części miasta, jest planowane utworzenie międzynarodowego centrum konferencyjnego przy Sejmie.

Samorząd wraz ze społecznością biznesową są zgodne, że miejsce to jest najbardziej odpowiednie do realizacji takiego obiektu: można tu zbudować wystarczająco duże, nowoczesne centrum, które przyciągałoby międzynarodowe wydarzenia i generowało coroczne korzyści ekonomiczne dla miasta. Jak podkreśla mer Valdas Benkunskas, Wilno traci obecnie część potencjalnych wydarzeń, ponieważ nie ma dużego centrum w samym sercu miasta, dlatego projekt przy Sejmie ma znaczenie strategiczne zarówno dla miasta, jak i dla kraju. W tym kontekście most Alberto stałby się nie tylko wygodnym połączeniem dla codziennego ruchu pieszych i rowerzystów, ale także główną osią zapewniającą harmonijny i wygodny dojazd do przyszłego centrum konferencyjnego. ■

Na podst. vilnius.lt,
mat.pras., inf.wł.
Fot. wizualizacja
vilnius.lt, opr.red.

DZYŃ—DZYŃ! UWAGA! UWAGA!
 To dzwonek ostrzegawczy.
 Rozpoczął się, a właściwie już leci, goni, biegnie ostatni tydzień przed rozpoczęciem nowego roku szkolnego. Czas najwyższy pożegnać się z wakacjami, wycieczkami, podróżami. Pora pomyśleć o tym,

czy mamy tornister, czy niczego w nim nie brakuje, czy książki przygotowane, zeszyty kupione, a ubranko czyściutkie wisi na wieszaku. Tak, Kochani moi, czas o tym wszystkim pomyśleć i to zrobić.

Obawiacie się szkoły? Przeczytajcie kilka rad, jak przygotować się do pójścia do szkoły i postarajcie się z nich skorzystać, a wszystko potoczy się jak z górki, pójdzie jak z płatka i będzie smakowało jak bułka z masłem!

Idziemy do szkoły!

Jak przyzwycząić się do wczesnego wstawania?

Przez co najmniej ostatni tydzień wakacji powoli przyzwyczajajcie się do wcześniejszego wstawania. Nie zrywajcie się na siłę o szóstej rano. Po prostu codziennie nastawiajcie budzik o 10 minut wcześniej, albo poproście rodziców, by Was budzili o tej porze, np. w poniedziałek o 9.30, we wtorek o 9.20 itp. Podobną metodę zastosujcie przy kładzeniu się spać.

Co zrobić, gdy ktoś straszy szkołą?

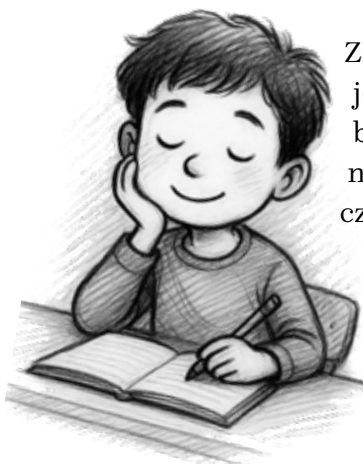
Gdy ktoś opowiada przy Was jakieś dziwne i straszne rzeczy o szkole, do której się wybieracie po raz pierwszy, najlepiej go nie słuchajcie. Lubimy straszyć innych... Zobaczcie, ile innych osób chodzi do szkoły i jakoś wcale się jej nie boją!

Jak polubić odrabianie lekcji?

Zróbcie w pokoju specjalne przemeblowanie. Niech kącik z biurkiem będzie jednym z najwspanialszych miejsc w Waszym pokoju. Co powinno się znaleźć blisko biurka? Oczywiście wygodne krzesło, półka na książki, miejsce na tornister. Na samym biurku powinno być sporo miejsca — na pisaki, rozłożone ćwiczenia i Wasze łokcie.

Jak nie spóźniać się do szkoły?

Jeszcze podczas wakacji wyciągajcie rodziców na spacer w okolice Waszej szkoły. Pojedźcie tam samochodem, autobusem. Nawet jeśli z reguły będziecie na lekcje podwożeni samochodem, dobrze, byście wiedzieli, ile zajmuje droga z domu do szkoły — pieszo i autobusem. Wtedy spóźnienia Wam nie grożą.

Oto wakacyjna zagadka: KTO SIĘ POMYLIŁ, opowiadając o swoich wakacjach?

ANIA: W tym roku byłam w Pieninach. Weszłam na Trzy Korony — żebyście wiedzieli, jaki stamtąd piękny widok!

DOROTA: A ja pojechałam z rodzicami do Grecji. Mieszkaliśmy na ślicznej, malutkiej wysepce Kos. Tata zabrał nas do Aten, gdzie oprócz starożytnych budowli widziałam stadiony, na których rozgrywała się letnia olimpiada.

MARCIN: My byliśmy nad morzem. Było super! Popłynęliśmy z tatą rybackim kutrem. Żebyście wiedzieli, jakiego dużego szczupaka udało nam się złowić!

GOSIA: A ja całe wakacje spędziłam na wsi u mojej babci. Doiłam krowy, pomagałam zbierać jajka, chodziłam do lasu na maliny i grzyby.

Czy ktoś już wie, który z tych kumpli trochę skłamał?

ALE DOWCIP!

Zając z miśm zobaczyli kota.
— Jak myślisz — pyta zając — to kot czy kotka?
— To na pewno kot — odpowiada miś. — Przecież widzisz, że ma wąsy.

WESOŁE PYTANIA

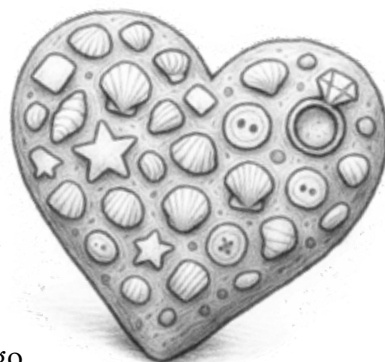

Gdy lew patrzy na ryce-
rza, to co widzi?
Co podróżując po całym świecie i tak zawsze zostaje w rogu?
Co się stanie, kiedy wrzuci się czar-
ne spodnie do Morza Czerwonego?

Wszyscy uwielbiamy zbierać „skarby”, szczególnie te nie-
zwykłe, znalezione podczas wakacji: muszelki, kamyki,
koraliki, a nawet guziki, kolorowe ziarna czy pieniążek na
szczęście — te wszystkie skarby mogą znaleźć się w jednym
miejscu i być niebanalną ozdobą.
Wakacyjna pamiątka
Przygotujcie materiały:
— glina samoutwardzalna — do-
stępna w różnych kolorach;
— kamyczki, szkiełka, muszelki,
guziczki i inne skarby zebrane na
wakacjach.

Sposób wykonania:

- na stole kładziecie gazety, aby go nie zabrudzić gliną;
- z gliny samoutwardzalnej formujecie dowolny kształt, który będzie podkładem dla Waszych „skarbów”;
- przylepiacie do niego pamiątki;

MORSKIE ZAGADKI

Nie są to zupełnie zwykłe zagadki, chodzi tu o to, żeby dopasować odpowiednie słowo i z czego powstanie fajna rymowanka.

CZŁOWIEK ZA BURTĄ!
O TAM! WIDAĆ RĘCE, GŁOWĘ!
RZUCIĆ TRZEBA PRĘDKO
KOŁO
LUBIĘ NA PLAŻY W UPALE
PRZESKAKIWAĆ PRZEZ
ROBIĆ UNIK, ZWÓD I SKRĘT,
BY MI NIE LIZNĘŁY PIĘT.

ŚPIEWA SZNTY,
NIE PIOSENKI
OD OBRAZKÓW
WOLI TATUAŻE,
W BARACH OGROMNY,
W TALII CIENKI,
A NAZYWAJĄ GO

Poćwiczcie matkę przed szkołą!

10	+		=	19
-		+		-
	-		=	5
=		=		=
2	+		=	

Domowy przecier ze świeżych pomidorów

Wiesława Lewandowska

autorka bloga kulinarnego
„Dom pełen mięty”

Tylko pomidory oraz trochę soli i cukru, trochę ziół i nic więcej. Zimą taki domowy przecier to prawdziwy skarb w kuchni: do zup, sosów, pizzy czy zapiekanek. Dojrzałe w słońcu, pachnące, soczyste... Moje pomidory z działki zamknęłam już w słoikach, żeby zimą smakowały tak samo pysznie jak teraz. W tym roku pomidory na działce mnie zaskoczyły... Najpierw susza, zimno, deszcze, potem upały i walka ze szkodnikami. Ale udało się — wyrosły piękne i soczyste. Poniżej znajdziecie prosty przepis, który pozwoli Wam zamknąć lato w słoikach.

Składniki:

• 5 kg dojrzałych pomidorów (najlepiej odmiany mięsiste, np. Lima, Bawole Serce) • 1 łyżka soli kamiennej • 1 łyżeczka cukru (opcjonalnie, dla podkreślenia smaku) • opcjonalnie: lubczyk, świeża bazylia, oregano lub tymianek (kilka gałązek)

Wykonanie:

Pomidory dokładnie umyć, usunąć szypułki i pokroić na ćwiartki, nie muszą być równe, po prostu mają być

■ Fot. Freepik.com

mniejsze kawałki. Pomidory przełożyć do dużego garnka i podgrzewać na małym grzaniu, aż puszcza sok, od czasu do czasu mieszać, aby nie przywarły do dna. Gotować ok. pół godziny aż zmiękną i zaczną się rozpadać. Gorące pomidory przetrzeć przez sito lub zmiksować blenderem. Jeśli nie chcemy nawet małych drobinek, najlepiej przetrzeć przez drobne sitko. Następnie przecier pomidorowy przelać z powrotem do garnka i gotować na małym grzaniu, aż zgęstnieje tak jak chcemy, u mnie trwało to 45 minut. Pod koniec dodać

sól, cukier dla podkreślenia smaku. Dodałam też świeże zioła lubczyk i bazylię, ale można to pominąć. Przed waniem do słoików, usunęłam zioła z przecieru. Gorący przecier przelać do wyparzonych słoików, zakręcić i wstawić do garnka wyłożonego ściereczką, wlać wodę ciepłą do 3/4 wysokości słoików, zagotować, zmniejszyć grzanie i wolno pasteryzować 20 minut. Wyjąć słoiki sprawdzić, czy się zamknęły i wynieść w chłodne miejsce. Taki przecier może stać nawet 2 lata i nic się nie popsuje. ■

Wafle z masą z płatków owsianych

Wafle w wersji zdrowszej: proponuję delikatną, lekko karmelową masę na bazie płatków owsianych. Dzięki temu wafle są bardziej sycące, mają lepszą wartość odżywczą, a przy tym nadal smakują jak domowe łakocie z dzieciństwa. To świetny pomysł na deser bez pieczenia, który można przygotować wcześniej i schować do lodówki — idealny na rodzinne spotkanie, słodką przekąskę do kawy czy coś na słodką przekąskę dla dzieci. Można wzbogacić je dodatkami: rodzynkami czy orzechami. Wafle smakują najlepiej po kilku godzinach w lodówce, gdy masa stężeje i zmiękczy andruty.

Składniki:

• 1 kostka masła • 1 szklanka cukru
• 2 szklanki płatków owsianych • 3

łyżki kakao • 1 łyżeczka aromatu rumowego • wafle

Wykonanie:

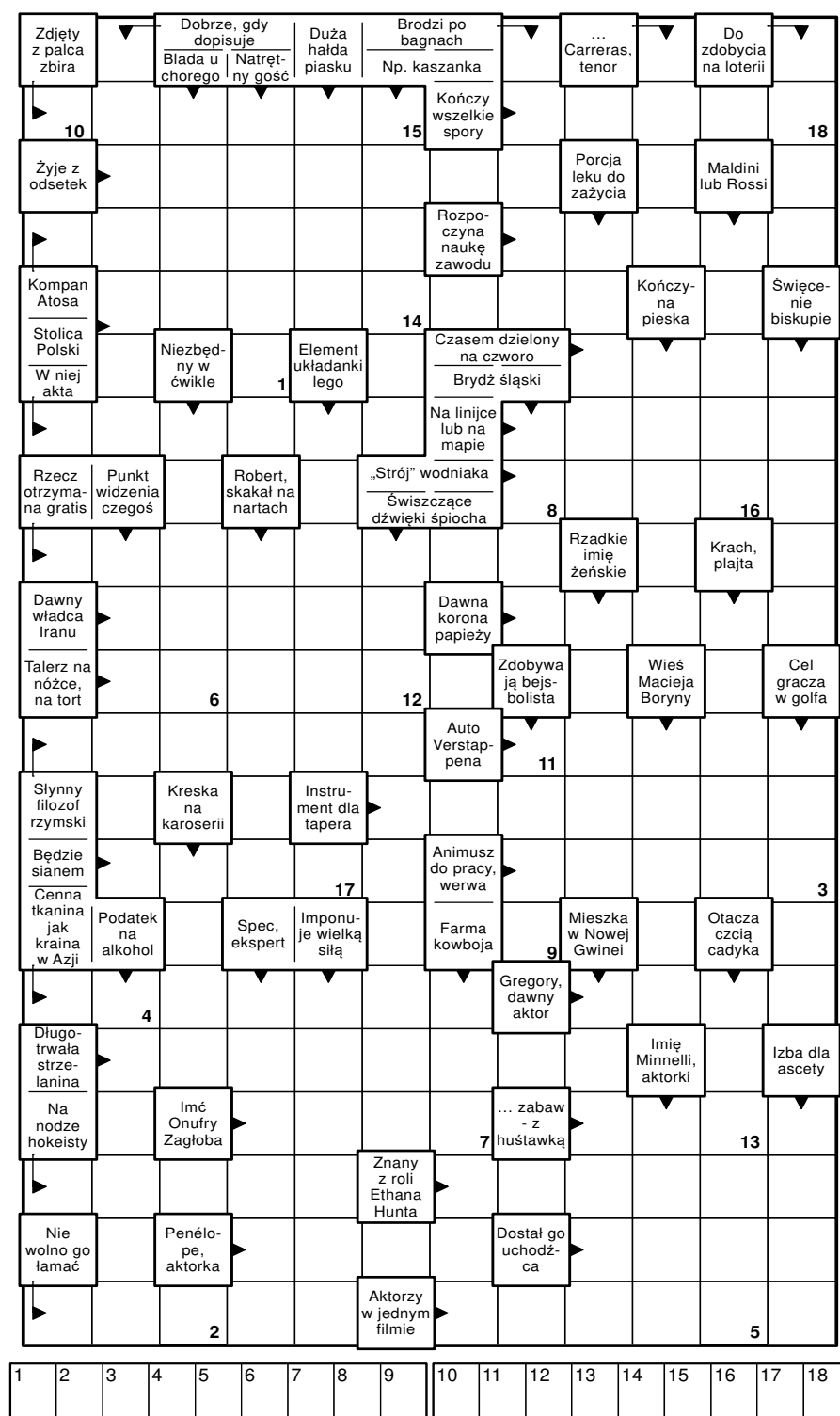
Na suchej patelni lekko uprażyć płatki owsiane, aż będą złociste i pachnące. Cały czas mieszać, aby

■ Fot. autorka

się nie przypaliły, a równo zrumieniły, a następnie odstawić. W garnku najlepiej o grubym dnie rozpuścić masło, cukier i kakao. Gdy wszystko się połączy dodać aromat rumowy lub cukier waniliowy i uprażone płatki owsiane. Mieszając doprowadzić do wrzenia, zmniejszyć grzanie i wolno gotować ok. 5 minut, aż masa zgęstnieje. Jeśli masa byłaby za gęsta, wtedy można dodać odrobinę mleka. Można też dołożyć bakalie. Na wafel nałożyć część gorącej masy, przykryć następnym waflem, docisnąć i powtarzać, aż skończą się składniki. Wafle przykryć deseczką, lekko obciążyć i schować do lodówki, najlepiej na noc. Gotowy deser pokroić ostrym nożem na prostokąty lub romby. ■

Krzyżówka

ROZWIĄZANIE KRZYŻÓWKI Z 21-22 SIERPNIA

Poziomo: HALAMA - ZBIEG - ZAPINKA - WESELE - MELBA - RATOWNIK - ALOES - PARTIA - TERMA - ARBAT - PULOWER - HETERA - KANAR - DEKAGRAM - TARCZA - BABA - LEMUR - ATRAPY - ERAZM - HOMAR - PUSTKA - BANK - OSA - BERTOLD - BUDA - RZYM - KMINEK - LATO - NIKT - FACET - PŁAKSA

Pionowo: AZERKA - PEDANT - OBERŻA - KLASA - REUTER - RYMARZ - APETYT - LEKCJA - ANTYLE - MILO - ILORAZ - PARKOMAT - PANEWKA - WAGARY - PODKOP - ZAMIATARKA - LEWUS - EKLER - AMBER - SABINA - HILL - ORBAN - AMANT - UNIK - BREMA - ARBUZ - KODEKS - MGŁA - SATYR - ARMIA - AKTA

Hasło: Korekta redakcyjna

Uśmiechnij się!

Małżeństwo na cmentarzu chce kupić miejsce na pochówek. Grabarz pokazuje im całkiem spory skrawek ziemi. Starszy pan patrzy i pyta grabarza: — Nie sądzi pan, że ta działka, to trochę dla nas za duża?

Grabarz na to:

— A skąd! Tu szanowny pan, obok szanowna pani, a dookoła dziećmi się obrzuci.

Jaś bawi się na podwórku z młodszym od siebie Krzysiem.

W pewnym momencie pyta:

— Pobawimy się w zoo?

— A jaka to zabawa? — dopytuje się malec.

— Bardzo prosta i przyjemna. Ja będę udawał małpę, a ty przyniesiesz mi z domu kilka bananów!

Sekretarka do szefa:

— Panie dyrektorze, dostaliśmy wiadomość z naszej filii na Saharze, że brakuje im wody...

— E, tam! Jak zwykle przesadzają!

— Panie dyrektorze, według mnie sytuacja jest bardzo poważna, bo znaczek na liście był przyczepiony spinaczem...

— Za co siedzisz? Za politykę?

— Nie, za hydraulikę.

— Jak to?

— Wezwali do komitetu, żebym rurę naprawił. Patrzę na nią i mówię: To nie da, trzeba zmienić cały system.

Po wielu nieudanych próbach zdania egzaminu, student Polibudy kupuje cztery butelki wódki i idzie do profesora, wyciąga butelki i mówi:

— Cztery za cztery.

Na co profesor odpowiada:

— Nie ma sprawy. Dwa za dwie.

Do biura projektowego wpada facet z wielkimi planszami, rzuca na stół tysiące projektów. Pani z biura po przejrzeniu części dokumentacji sztyderczym głosem:

— I co? Pewnie ma być gotowe na jutro?

Facet zdziwiony i oburzony odpowiada:

— Jakbym chciał na jutro, to bym przyszedł jutro!

Wakacje mimo długów u bliskich wybrałoby co trzeci mieszkaniec Litwy

14 proc. mieszkańców wybrałoby wakacje, nawet gdyby mieli długi u bliskich przekraczające trzymiesięczne wynagrodzenie. Z kolei nawet 43 proc. badanych pojechałoby z kredytem konsumenckim, jak czytamy w komunikacie Swedbanku. Jednocześnie niewiele osób zadłuża się z powodu wakacji

„Fakt, że część mieszkańców jest skłonna wyjeżdżać na wycieczki krajoznawcze lub wakacje w kurortach pomimo posiadanych długów, można interpretować dwojako. Z jednej strony, może to świadczyć o ich zaufaniu do własnych finansów i pozytywnych oczekiwaniach. Z drugiej strony, wskazuje to również na brak dyscypliny finansowej i złe nawyki w ustalaniu priorytetów. Szczególnie gdy mowa o większych długach lub zaległych płatnościach, a nie o regularnych zobowiązaniach finansowych” — mówi Justina Bagdanavičiūtė, kierowniczka ds. wiedzy finansowej w Swedbank.

Według badania 43 proc. mieszkańców posiadających kredyt wybrałoby się na wycieczkę krajoznawczą lub do kurortu. 35 proc. respondentów nie zrezygnowałoby z wyjazdu na wakacje nawet z powodu niewielkich zobowiązań finansowych wobec przyjaciół lub krewnych wynoszących do wysokości miesięcznego wynagrodzenia.

Opóźnienia w rachunkach nie byłyby powodem rezygnacji z podróży dla 15 proc. mieszkańców, a 14 proc. wyjechałoby na wakacje, nawet gdyby byli zadłużeni wobec przyjaciół lub krewnych kwotą wyższą niż trzymiesięczne dochody.

RZADKO POŻYCZAMY NA WAKACJE

Jak pokazuje badanie, podczas wakacji większość mieszkańców wydaje znacznie więcej niż w zwykłym miesiącu, ale tylko co druga osoba oszczędza wcześniej, przewidując większe wydatki. Zaledwie 5 proc. mieszkańców przyznaje, że zadłuża się na wakacje.

„Istnieje wiele celów finansowych, dla których zaciągnięcie kredytu jest całkowicie racjonalnym rozwiązaniem, a czasem nawet jedynym.

Jednak zaciąganie kredytu na wakacje, na które stosunkowo łatwo można zaoszczędzić z wyprzedzeniem, nie jest rozsądną i trwałą praktyką. Wszystkie radości z wakacji szybko miną, gdy po ich zakończeniu trzeba będzie zmagać się ze zwiększonymi zobowiązaniami finansowymi. W przeciwieństwie do np. zaciągania kredytów na nieruchomości lub studia” — komentuje Bagdanavičiūtė.

KLUCZEM PLANOWANIE BUDŻETU

Osobom, które wybierają się na wakacje, nie oszczędzając wcześniej, i mającym zadłużenie, ekspertka zaleca dokładne zaplanowanie budżetu wakacyjnego. Kierowniczka ds. wiedzy finansowej w Swedbanku zaleca również przemyślenie swoich nawyków związanych z finansami i planowaniem wakacji. Zaraz po zakończeniu jednych wakacji można już planować kolejne. Im więcej czasu będziemy mieli na przygotowania, tym mniej pieniędzy będziemy

musieli odłożyć na oszczędności. Ponadto będzie można skorzystać z korzystnych ofert rezerwacji lotów i noclegów z wyprzedzeniem.

„Należy przemyśleć swoją skłonność do wybierania wakacji za granicą, mając długi i zaległe płatności. Aby uniknąć efektu kuli śnieżnej, lepiej wybrać bezpłatne lub niedrogie formy spędzania wolnego czasu — wycieczki na łono natury, wyjazdy nad jezioro, udział w bezpłatnych imprezach i festynach. W końcu celem wakacji jest zmniejszenie napięcia i relaks, a nie zwiększanie obaw finansowych” — mówi Bagdanavičiūtė.

Reprezentatywne badanie mieszkańców kraju zostało przeprowadzone w dniach 18–26 maja 2025 r. na zlecenie Instytutu Finansowego Swedbanku przez firmę badawczą Spinter tyrimai. W badaniu wzięło udział 1 015 respondentów, a jego wyniki odzwierciedlają opinie i oceny mieszkańców kraju w wieku od 18 do 75 lat. ■

Opr. A.K. na podst. mat.pras.

Kredyt na wakacje nie cieszy się popularnością — zdecydowałoby się na taki krok zaledwie 5 proc. badanych **Fot. Apolinary Klonowski**

Młodzież z Rudomina na wyjeździe do Polski – wspólne warsztaty i magia folkloru

Młodzież z Rudomina wraz z pracownikami Centrum Kultury w Rudominie uczestniczyła w trzydniowym wyjeździe do Polski w ramach programu Interreg.

Była to już trzecia okazja, aby młodzi ludzie z Polski i Litwy nie tylko poznawali sąsiedni kraj i jego kulturę, lecz także brali udział w warsztatach folklorystycznych prowadzonych przez Irenę Brazis, choreografkę zespołu „Rudomianka”.

Z MIŁOŚCIĄ DO KULTURY LUDOWEJ

Kulminacyjnym punktem pobytu był udział w Festiwalu Folkloru „Koronkowe dźwięki” w Wilkasach, który odbył się 15 sierpnia w amfiteatrze nad jeziorem Niegocin. Wydarzenie realizowane w ramach projektu „Połączeni przeszłością, wspólnie budujemy przyszłość” (Interreg VI-A Litwa-Polska 2021–2027) zgromadziło licznych miłośników kultury ludowej. Na scenie wystąpiły m.in.: „Jarzębiny” z Bystrego, kapela Druzi z Węgorzewa, Zespół Pieśni i Tańca „Kurpie” z Rozóg, kapela Trzy Czwarte z Elku, a także góralska formacja Potock z Zawoi.

W barwnych, tradycyjnych strojach zaprezentowała się również młodzież z zespołu „Rudomianka”, wykonując polskie i litewskie tańce: spisz, suitę lubelską, ażuolynę i laiminguo laimintuo. Wspólnie z rówieśnikami z GOKiR Wilkasy zatańczyli także poloneza. Do występów przygotowywali się podczas warsztatów tanecznych w dniach poprzedzających festiwal.

Podczas wyjazdu młodzież miała również okazję zwiedzić Giżycko, odwiedzić Papugarnię Mazury w Wilkasach, a wieczorem spotkać się przy ognisku w porcie PTTK. Nie zabrakło także atrakcji kulinarnych – Koła Gospodyń Wiejskich serwowały regionalne potrawy, a konkurs kulinarny pod patronatem wójta gminy Giżycko, Marka Jasudowicza, dostarczył wielu emocji i nagrodił najlepsze dania.

W barwnych, tradycyjnych strojach zaprezentowała się również młodzież z zespołu „Rudomianka”

OWOCNA WSPÓŁPRACA

„Bardzo się cieszę, że mamy możliwość nie tylko odwiedzać Polskę i prezentować dorobek naszych zespołów, ale także budować trwałą i wartościową współpracę. Projekt, który realizujemy w ramach programu Interreg, nosi tytuł »Połączeni przeszłością, wspólnie budujemy przyszłość«. Ten tytuł doskonale oddaje jego istotę – zdobywamy nowe umiejętności, uczymy się od siebie nawzajem i wzajemnie inspirujemy. Zależy nam, aby to przedsięwzięcie miało swoją kontynuację także w przyszłości, a jestem przekonana, że współpraca pomiędzy Centrum Kultury w Rudominie a Wilkasami będzie rozwijać się jeszcze przez wiele lat” – powiedziała Wioleta Cereszka, dyrektorka Centrum Kultury w Rudominie.

Projekt realizowany wspólnie przez Centrum Kultury w Rudominie oraz GOKiR Wilkasy z gminą Giżycko ma na celu rozwój współpracy kulturalnej Polski i Litwy oraz popularyzację wspólnego dziedzictwa. To właśnie historia

regionu sprawia, że więzi pomiędzy Rudominem a Mazurami są tak silne – po II wojnie światowej wielu mieszkańców Wileńszczyzny zostało przesiedlonych na te tereny, zabierając ze sobą również tradycje muzyczne i taneczne. Szczególnym symbolem tego dziedzictwa jest muzyka cymbaliów wileńskich. Ostatnim cymbalistą na Wileńszczyźnie był Piotr Kaczanowski z Rudomina, który przekazał swoje umiejętności muzykom w Polsce. Dziś, dzięki współpracy w ramach projektu, ta unikalna tradycja powraca na Litwę, a młodzi ludzie z obu krajów mają szansę wspólnie ją odkrywać i pielęgnować.

Wyjazd młodzieży oraz udział w wydarzeniach był współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Interreg VI-A Litwa-Polska 2021–2027, projekt LTPL00275 „Połączeni przeszłością, wspólnie budujemy przyszłość”.

Inf. i fot. Centrum Kultury w Rudominie

TVP
WILNO

6.45 Studio Wilno
7.05 „Szkoła z Kleksem Bystrzakiem”
7.15 Zagadki zwierzogromadki
7.30 Piękno, zgłoś się!
8.00 Ziołowa apteka
8.10 Moje zdrowie
8.20 Zakochaj się w Polsce
8.45 Daję słowo
9.30 „Generał Polskich Nadziei Władysław Anders” film dok.
10.25 Gra słów
10.50 Słownik polsko@polski
11.15 Szkoła z Kleksem Bystrzakiem
11.30 Zagadki zwierzogromadki
11.45 Rola życia
12.10 S. „Warto kochać”
13.00 Niezwykłe miejsca
13.05 Tygiel
13.25 Panorama litewska
13.35 Anna Dymna – spotkajmy się
14.00 Muzyka w sieci
14.25 „Diablelne szczęście” film dok.
15.15 Notacje
15.25 Polacy w kosmosie
15.50 Info Wilno
16.00 Koronka do Miłosierdzia Bożego
16.20 S. „Klan”
16.45 S. „Barwy szczęścia”
17.10 Szkoła z Kleksem Bystrzakiem
17.20 Zagadki zwierzogromadki
17.35 Pamiętnik Florki
17.45 S. „Blondynka”
18.30 W 80 dni dookoła Wileńszczyzny
19.00 Info Wilno
19.15 Studio Wilno
19.35 Niezwykłe miejsca
19.40 S. „M jak miłość”
20.30 Program informacyjny
20.55 Pytanie dnia
21.05 S. „Czarne chmury”
21.55 Rola życia
22.20 Zakochaj

się w Polsce
22.40 Tygiel
23.05 Na sygnale
23.55 Info Wilno
00.10 Studio Wilno
00.30 W 80 dni dookoła Wileńszczyzny
00.55 S. „Blondynka”

LRT | TV

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.02 Dzień dobry Litwo
6.30, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30 Wiadomości
9.00 S. „Policja kryminalna w Lipsku”
9.50 S. „Krzyk o pomoc”
10.35 S. „Berlińska policja wodna”
11.30 S. „Morderstwo na północy”
12.25 Czego nie mówić
12.30 „Kto i dlaczego?”
13.00 S. dok. „Anthony Bourdain. Fragmenty nieznanego”
13.45 Euromaxx
14.00, 15.00, 16.00, Wiadomości
14.20, 15.15 Dzień dobry Litwo
16.15 S. „Raj dla kobiet”
17.00 S. „Obietnica”
18.00 Kto i dlaczego?
18.30 Ważna godzina
19.30 Przyjazna Litwa
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 S. „Babilon Berlin”
22.20 S. „Gra cieni”
23.20 S. „Niezwyciężony”
23.45 S. dok. „Anthony Bourdain. Fragmenty nieznanego”

6.00 Filmy anim.
6.30 S. anim. „Tom i Jerry Show”
7.00 S. „Obiecany”
8.00 „Pani chłopka”
9.00 S. „Poważne sprawy”
10.00 S. „Potrzebuję miłości”
11.00 S. „Krwawe kwiaty”
12.00 „Pierwsze randki”
13.00 Księżniczka Kopciuszek
14.00 S. „Sekret perły”

15.00 S. „Jeśli pokochasz”
16.00 Wiadomości
16.30 Dobry wieczór, Litwo
18.30 Wiadomości
19.30 „Pani chłopka”
20.30 Będzie wszystkiego
21.00 „Chcę zostać na Litwie”
21.30 Wiadomości
22.30 „Sprzymierzeni” dramat
00.55 S. „FBI”

LRT | PLUS

6.00 „Hymn Republiki Litewskiej”
6.02 „Dzieci tysiąclecia”
7.00 „Kto i dlaczego?”
7.30 „Kuchnia Beaty”
8.30 Wiara i życie
9.00 Dzień dobry, Litwa
11.30 Co jest lepsze, sąsiedzie?
12.00 „Marcin Luter i jego dziedzictwo” film dok.
13.00 Odblaski
13.30 Spacery
14.00 Dajmy czadu!
15.05 Kalendarz ogrodnika
15.35 S. „Krzyk o pomoc”
16.20 S. „Solsidan”
17.05 Dzień dobry, Litwa
19.00 Weranda
19.30 „Węgierski podręcznik” film dok.
20.15 S. dok. „Kobiety nauki”
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 „Ojczyzna” film fab.
23.05 Co dalej?
00.00 S. „Raj dla kobiet”

6.00 S. anim.
6.30 S. „Córka ambasadora”
7.30 „Szczęśliwy dom”
9.00 S. „Walker, rycerz Texasu”
10.00 S. „W wirze miłości”
11.00 S. „Marzenia o wolności”

12.00 S. „Droga do domu”
14.00 S. „Miłość jest moim życiem”
15.00 S. anim. „Simpsonowie”
16.00 TV3 wiadomości
16.30 TV Pomoc
18.30 TV3 wiadomości
19.30 „Szczęśliwy dom”
21.30 Wieczorne wiadomości TV3
22.30 „W sieci kłamstw” film fab.
00.50 S. „Diabły”

6.10 „Zasady mojej kuchni”
7.30 „Ale numer!”
8.00 S. „Wojny glin. Charków”
9.30 S. „C.O.D.E.”
10.30 S. „Mentalista”
11.30 S. „CSI. Miami”
12.30 S. „MacGyver”
13.30 „Moja kuchnia najlepsza”
15.00 „Pod pokładem”
16.00 S. „C.O.D.E.”
17.00 S. „Mentalista”
18.00 S. „CSI. Miami”
19.00 S. „FBI”
20.00 „Pod pokładem”
21.00 „Lara Croft. Kolebka życia” film fab.
23.05 „Nowa zemia” thriller

lrytas.tv

5.00 Nowy dzień
6.00 S. „Stary”
7.30 Cel podróży
8.00 S. „Scho-dy do nieba”
9.00 S. dok. „Agenci sprawiedliwości”
10.00 S. „Grom z jasnego nieba”
11.00 S. „Stary”
12.30 Lato na wzgórzu
13.00 Nowy dzień
14.00 S. „Historia jednego przestępstwa”
15.00 S. „Aleksandra”
16.00 Reporter
16.20 Sport. Pogoda
16.30 S. „Nieodkryta Rosja”
17.00 S. „Agenci sprawiedliwości”
18.00 Reporter

18.20 Sport. Pogoda
18.30 S. „Stary”
20.00 Reporter
20.18 Sport. Pogoda
20.20 S. „Scho-dy do nieba”
21.25 S. „Mosty naszego życia”
23.00 Reporter
23.30 S. „Historia jednego przestępstwa”

5.40 S. „Chicago Fire”
7.30 S. „Cobra 11”
8.30 S. „Dropped 2”
9.00 „Egczas dugnas”
9.30 „Gwiazdy lombardu”
10.00 „Pod pokładem. Morze Śródziemne”
11.00 „Najzabawniejsze amerykańskie filmy domowe”
12.00 „Domy warte miliony”
13.00 S. „Komisarz Alex”
14.00 S. „Cobra 11”
15.00 S. „Główna wskazówka”
16.00 S. „Chicago Fire”
18.00 S. „Simpsonowie”
19.00 „Pod pokładem. Morze Śródziemne”
20.00 „Kochanki i kłamczuchy”
21.00 „Złeczenie” film fab.
22.35 „Drift – Partnerzy w zbrodni” film fab.
23.50 S. „Główna wskazówka”

6.00 S. „Wybacz nam nasze grzechy”
7.00 „Alaca”
8.00 S. „Niewidoma”
9.00 S. „Gry Przeznaczenia”
10.00 S. „Detektyw Rizzoli”
11.00 S. „Specjaliści. W imieniu ofiar”
12.00 S. „Kryminalne umysły”
13.00 S. „Prawo i porządek”
14.00 S. „Śmierne tropiki”
15.00 S. „Anupamaa”

15.50 S. „Wędruję w czyjejś miłości”
17.00 S. „Niewidoma”
18.00 S. „Detektyw Rizzoli”
19.00 S. „Kryminalne umysły”
20.00 S. „Prawo i porządek”
21.00 S. „Nie zabijaj”
23.05 „Śmiertelne tropiki”
00.20 S. „Kassandra”

05.45 S. „Akacyjowa 38”
06.55 „Info Poranek”
08.00 „Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze”
09.00 S. „Czterdziestolatek”
10.05 S. „Ranczo”
10.55 S. „Komisarz Alex”
11.45 S. „Ojciec Mateusz”
12.35 S. „Królowie”
13.10 „Agrobiznes”
13.35 „Magazyn Rolniczy”
13.50 „Loara, dzika kraina” film dok.
15.00 S. „Wichrowe wzgórze”
15.55 „Jaka to melodia?”
16.35 „Gra słów. Krzyżówka”
17.05 S. „Dziedzictwo”
18.00 „Teleexpress”
18.20 „Jaka to melodia?”
19.00 „Reporterzy”
19.20 S. „Akacyjowa 38”
20.30 „Program informacyjny 19.30”
20.55 „Pytanie dnia”
21.25 S. „Karbala”
22.15 „Zaklinacz deszczu” film obycz.
00.40 „Król Karol III. Nowa Monarchia” film dok.

07.05 „Afish kulturalny”
07.15 „Muzyczne poranki”
07.50 „Tamte lata, tamte dni”

08.30 „Podróż z historią”
09.15 „Księga Przestrzeni”
10.00 S. „Trzy młyny”
11.05 „U kresu drogi” dramat
12.30 „Szereg syczący” film krótkometrażowy
13.15 S. dok. „The Sound of New York”
14.00 S. „Jagoda w mieście”
14.40 „Chopin. Pragnienie miłości” dramat
16.50 „Awatar, czyli zamiana dusz” film TVP
18.00 S. „Trzy młyny”
19.05 „20 x 20 Lat TVP Kultura”
19.35 Portrety
19.55 „Szokująca Elsa Schiaparelli” film dok.
21.00 „Igraszki z diabłem” spektakl
22.45 „Mrożony pep-permint” film obycz.
00.30 „Tamte lata, tamte dni”

07.00 „Panorama”
07.35 „Anna Dymna spotkajmy się”
08.00 „Rączka gotuje”
08.30 „Pytanie na śniadanie”
12.10 „Wynalazki na medal”
12.30 S. „Barwy szczęścia”
13.00 „Moja historia”
13.25 S. „Ranczo”
15.10 To co w życiu ważne
16.10 „Hity i historie gwiazd”
16.30 „Program informacyjny 14.30”
17.00 „Królowie”
17.30 S. „Barwy szczęścia”
18.00 „Teleexpress”
18.20 „Gra słów. Krzyżówka”
18.50 „Teleexpress Extra”
19.15 „Gwiazdorska kuchnia Ani”
19.45 „Panorama”
20.10 „Gwiazdy opolskich kabaretów”
20.30 „Program

informacyjny 19.30”
20.55 Pytanie dnia
21.25 S. „Ojciec Mateusz”
23.10 „Lato z Radiem i Telewizją Polską”
00.10 „Panorama”

07.55 „Był taki dzień”
08.00 „Spór o historię”
08.30 S. „Na kłopoty... Bednarski”
09.30 „Kamperem po Południu”
09.45 „W kotle historii”
10.10 „Historia Polski” film dok.
10.50 „Encyklopedia II wojny światowej”
11.20 „Polacy na ratunek Żydom”
11.35 S. „Tajemnica Enigmy”
12.20 „Niezlomni polskich kresów”
12.45 „Powstanie Warszawskie dzień po dniu”
12.55 S. dok. „Wszystkie kolory świata”
13.45 „Na tropie przpraw. Pikantnie i słodko”
14.10 „Korona Gór Polski”
14.35 „Tajemnice królewskiej posiadłości” film dok.
15.20 „Żywoł sarmacki”
15.30 „Myśliciele”
15.35 „Bośnia i Hercegowina” film dok.
16.30 S. „Korona królów”
16.50 „Zaginione? Ocalone? Historie zawodów różnych”
17.15 „Sensacje XX wieku”
18.00 „Powstanie Warszawskie dzień po dniu”
18.05 „Historia Polski” film dok.
19.00 „Na bitewnym szlaku”
19.25 „Było, nie minęło”
19.45 „Radio Powstańcze Błyskawica”
19.50 „Powstanie Warszawskie dzień po dniu”
20.00 S. „Na kłopoty... Bednarski”
20.45 „Koło historii”
21.20 „Sekret Her-

berta Klose raz jeszcze” film dok.
22.05 „Kolebka Solidarności”
22.10 „Historia w postaciach zapisana”
00.00 „Myśliciele”

01.10 Informacje dnia
01.30 Moja parafia
01.55 Kartka z kalendarza Powstanie Warszawskie
02.00 Anioł Pański
02.05 Ma się rozumieć
02.15 Rozmowy niedokończone
03.25 Święty na każdy dzień
03.30 Poznajemy Polskę
03.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
04.00 Informacje dnia
04.20 Różaniec
04.50 Od Lutra do Marxa Historia Kościoła
05.00 Apel Jasnogórski
05.20 Informacje dnia
05.40 Polski Punkt Widzenia
06.00 Uganda Ojca Adama
07.30 Cichy i pokorne serce
08.55 Kartka z kalendarza Powstanie Warszawskie
09.00 Informacje dnia
09.15 Polski Punkt Widzenia
09.35 Zło dobrem zwyciężaj! Historia Mayerling
10.00 Papież Polak do Rodaków
10.30 Słowo życia
10.35 Święty na każdy dzień
10.40 Wyplłyn na głębie
11.00 Informacje dnia
11.15 Jak my to widzimy z daleka widać lepiej
11.45 Muzyczne chwile
12.00 Odpust ku czci NMP Częstochowskiej
14.00 Zostaliśmy z Bogiem, Panie Pułkowniku
14.30 Msza święta z Jasnej Góry

15.20 Muzyczne chwile
15.30 Skorpion w stalowej trumnie. Władysław Drelicharz
16.00 Mistyczne serce Lasu Wiedeńskiego. Opactwo Heiligenkreuz
16.50 Ma się rozumieć
17.00 Informacje dnia
17.10 Jestem mamą
17.25 Przyroda w Obiektywie
17.40 Zdrowie z Bożej Apteki
16.15 Oświadczenie Fundacji Lux Veritatis w sprawie Muzeum Pamięć i Tożsamość
18.10 Prosto o gospodarce
03.25 Święty na każdy dzień
18.55 Poczet Wielkich Polaków
19.00 Anioł Pański
19.05 Informacje dnia
19.15 Rozmowy niedokończone
20.25 Święty na każdy dzień
20.30 Każdy ma-luch to potrafi
20.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
21.00 Informacje dnia
21.20 Różaniec
21.50 Od Lutra do Marxa Historia Kościoła
22.00 Apel Jasnogórski
22.20 Informacje dnia
22.40 Polski Punkt Widzenia
23.00 Władysław hr. Zamoyski – Pan z Wielkopolski – Władca Tatr

7.00 Fani czterech kółek
9.00 Łowcy klasyków
10.00 Łowcy staroci
12.00 Łowcy klasyków
14.00 Naprawa gospodarstwa
17.00 Nagi instynkt przetrwania
17.30 Łowcy staroci
19.00 Jak to jest zrobione?
21.00 Gorączka złota: złoty szlak
23.00 Piekielny kanion
00.00 Nagi instynkt przetrwania

TVP
WILNO

7.05 Zwierzaki Czytaki
7.20 „Cześć, czy mogę Cię zjeść?”
7.30 Moda na rodzinę
7.55 W kotle historii
8.20 Dziką Polską
8.45 Kultowe rozmowy
9.10 Jeden dzień z życia. Łańmka
9.25 Niezwykłe miejsca
9.35 „Generał Polskich Nadziei Władysław Anders” film dok.
10.30 Gra słów. Krzyżówka
10.55 Słownik polsko@polski
11.20 Zwierzaki Czytaki
11.35 „Cześć, czy mogę Cię zjeść?”
11.45 Rola życia
12.10 S. „Czarne chmury”
13.00 Polacy Światu
13.05 Unia kulinarna
13.25 Lato z Radiem i Telewizją Polską
14.20 „Dzienniki z Niebieskiej Szkoły” film dok.
15.15 Notacje
15.25 Jak to działa
15.50 Info Wilno
16.00 Koronka do Miłosierdzia Bożego
16.20 S. „Klan”
16.45 S. „Barwy szczęścia”
17.10 Zwierzaki Czytaki
17.25 „Cześć, czy mogę Cię zjeść?”
17.35 Alchemik
17.50 S. „Dziewczyny ze Lwowa”
18.35 Tygiel
19.00 Info Wilno
19.15 Studio Wilno
19.35 Polacy Światu
19.40 S. „M jak miłość”
20.30 Program informacyjny
20.55 Pytanie dnia
21.05 S. „Czarne chmury”
22.00 Rola życia
22.20 Dziką Polską
22.45 Unia kulinarna
23.05 S. „Na sygnale”
23.55 Info Wilno
00.10 Studio Wilno
00.35 Pożyteczni.pl

LRT | **TV**

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.02 Dzień dobry Litwo
6.30, **7.00**, **7.30**, **8.00**, **8.30** Wiadomości
9.00 S. „Policja kryminalna w Lipsku”
9.50 S. „Krzyk o pomoc”
10.35 S. „Berlińska Policja Wodna”
11.30 S. „Morderstwo na północy”
12.25 „Czego nie mówić”
12.30 Kto i dlaczego?
13.00 S. dok. „Anthony Bourdain. Fragmenty nieznanego”
13.45 Euromaxx
14.00, **15.00**, **16.00**, **16.30** Wiadomości
14.20, **15.15** Dzień dobry Litwo
16.15 S. „Raj dla kobiet”
17.00 S. „Obietnica”
18.00 Kto i dlaczego?
18.30 Ważna godzina
19.30 Świat oczami Litwinów
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 S. „Babilon Berlin”
22.25 S. „Gra cieni”
23.20 S. „Niezwyciężony”
23.45 S. dok. „Anthony Bourdain. Fragmenty nieznanego”

6.00 Filmy anim.
6.30 S. anim. „Tom i Jerry Show”
7.00 S. „Obiecany”
8.00 „Pani chłopka”
9.00 S. „Poważne sprawy”
10.00 S. „Potrzebuję miłości”
11.00 S. „Krwawe kwiaty”
12.00 „Pierwsze randki”
13.00 Księżniczka Kopciuszek
14.00 S. „Sekret perły”
15.00 S. „Jeśli pokochasz”
16.00 Wiadomości
16.30 Dobry wieczór, Litwo
18.30 Wiadomości

19.30 „Pani chłopka”
20.30 Będzie wszystko
21.00 „Chcę zostać na Litwie”
21.30 Wiadomości
22.30 „Droga bez odwrotu” thriller
00.50 S. „FBI”

LRT | **PLUS**

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.02 Przyjazna Litwa
7.00 Kto i dlaczego?
7.30 „Bałtycki Drogowy. Pokojowy protest, który zmienił historię” film dok.
8.30 Drogi
9.00 Dzień dobry, Litwo
11.30 Pogon
12.00 „Węgierski podręcznik” film dok.
12.45 S. dok. „Kobiety nauki”
13.00 O świecie dnia X
13.30 Euromaxx
14.00 Festiwal Jazzowy na Zamku w Kłajpedzie 2021
15.20 Chwile z „Festiwalu Piosenki 2024”
15.35 S. „Krzyk o pomoc”
16.20 S. „Solsidan”
17.05 Dzień dobry, Litwo
18.30 Lekkoatletyka. Diamantowa Liga Wandy
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 LRT PLUS scena
21.40 Koncert
22.35 Młodzież LRT OPUS
23.00 Spacer
23.30 Oto kino
00.00 S. „Raj dla kobiet”

6.00 S. anim.
6.30 S. „Córka ambasadora”
7.30 „Szczęśliwy dom”
9.00 S. „Walker, rycerz Texasu”
10.00 S. „W wirze miłości”
11.00 S. „Marzenia o wolności”
12.00 S. „Droga do domu”

13.00 Prosto z Eurobasketu
13.30 Koszykówka
15.30 S. anim. „Simpsonowie”
16.00 TV3 wiadomości
16.30 TV Pomoc
18.30 TV3 wiadomości
19.30 „Szczęśliwy dom”
21.30 Wieczorne wiadomości TV3
22.30 „Impas” film fab.
00.20 S. „Diabły”

6.00 „Moja kuchnia najlepsza”
7.30 „Ale numer!”
8.30 S. „Wojny glin. Charków”
9.30 S. „C.O.D.E.”
10.30 S. „Mentalista”
11.30 S. „CSI. Miami”
12.30 S. „MacGyver”
13.30 „Moja kuchnia najlepsza”
15.00 S. „Pod pokładem”
16.00 S. „C.O.D.E.”
17.00 S. „Mentalista”
18.00 S. „CSI. Miami”
19.00 S. „FBI”
20.00 „Pod pokładem”
21.00 „Egzekutor” film fab.
22.55 „Lara Croft. Kolebka życia” film fab.
01.15 S. „FBI”

lrytas.tv

5.00 Nowy dzień
6.00 S. „Stary”
7.30 W rytmie ogrodu
8.00 S. „Scho-dy do nieba”
9.00 Lato na wzgórzu
9.30 S. „Mosty naszego życia”
11.00 S. „Stary”
12.30 Rozmowy nad morzem
13.00 Nowy dzień
14.00 S. „Historia jednego przestępstwa”
15.00 S. „Z miłości lub dla pieniędzy”
16.00 Reporter
16.20 Sport. Pogoda
16.30 S. „Nieodkryta Rosja”
17.00 S. „Agenci

sprawiedliwości”
18.00 Reporter
18.30 S. „Stary”
20.00 Reporter
20.18 Sport. Pogoda
20.20 S. „Scho-dy do nieba”
21.25 S. „Mosty naszego życia”
22.30 Reporter
22.50 Sport. Pogoda
23.00 Rozmowy nad morzem
23.30 S. „Historia jednego przestępstwa”
00.30 S. „Z miłości lub dla pieniędzy”

5.45 S. „Chicago Fire”
7.30 S. „Cobra 11”
8.30 S. „Dropped 2”
9.00 „Na jednym końcu haczyk”
9.30 „Gwiazdy lombardu”
10.00 „Pod pokładem. Morze Śródziemne”
11.00 „Najzabawniejsze amerykańskie filmy domowe”
12.00 „Domy warte miliony”
13.00 S. „Komisarz Alex”
14.00 S. „Cobra 11”
15.00 S. „Główna wskazówka”
16.00 S. „Chicago Fire”
17.55 Koszykówka
20.00 „Kochanki i kłamczuchy”
21.00 „Plan lotu” dramat
22.55 „Główna wskazówka”

6.00 S. „Wybacz nam nasze grzechy”
7.00 „Nieśmiertelnik”
8.00 S. „Niewidoma”
9.00 S. „Gry Przeznaczenia”
10.00 S. „Detektyw Rizzoli”
11.00 S. „Specjaliści. W imieniu ofiar”
12.00 S. „Kryminalne umysły”
13.00 S. „Prawo

i porządek"

14.00 S. „Śmier-
telne tropiki"**15.00** S. „Anupamaa"**15.50** S. „Wędruję
w czyjejś miłości"**17.00** S. „Niewidoma"**18.00** S. „Detek-
tyw Rizzoli"**19.00** S. „Krymi-
nalne umysły"**20.00** S. „Prawo
i porządek"**21.00** S. „Nie zabijaj"**23.05** S. „Śmier-
telne tropiki"**00.20** S. „Nie zabijaj"**05.45** S. „Akacyjowa 38"**06.55** „Info Poranek"**08.00** „Transmisja
Mszy Świętej z Sank-
tuarium Matki Bożej
na Jasnej Górze"**08.30** „Rodzina"**09.00** S. „Czter-
dziestolatek"**10.00** S. „Ranczo"**10.50** S. „Komi-
sarz Alex"**11.45** S. „Ojciec
Mateusz"**12.35** S. „Królowie"**13.10** „Agrobiznes"**13.35** „Rok w
ogrodzie Extra"**13.50** „Skrzydła
i sieci. Niezwykły
taniec w powietrzu"**15.00** S. „Wichro-
we wzgórze"**15.55** „Jaka to
melodia?"**16.35** Gra słów.
Krzyżówka**17.05** S. „Dziedzictwo"**18.00** „Teleexpress"**18.20** „Jaka to
melodia?"**19.00** „Reporterzy"**19.20** S. „Akacyjowa 38"**20.30** „Program
informacyjny 19.30"**20.55** „Pytanie dnia"**21.25** „Gambit, czyli jak
ograć króla" komedia**23.05** „62. KFPP
w Opolu"**00.05** „Jackie" film fab.**07.05** „Afisz kulturalny"**07.15** „Muzycz-
ne poranki"**08.10** „Tamte
lata, tamte dni"**08.50** „Podró-
że z historią"**09.30** „Bach Fe-
stival Świdnica"**10.00** S. „Trzy młyny"**11.05** „Chopin. Pragnie-
nie miłości" dramat**13.15** „Szokująca Elsa
Schiaparelli" film dok.**14.20** S. „Jago-
da w mieście"**15.00** „Człowiek
ze złotym obiekty-
wem" film dok.**15.55** „Ucieczka z kina
„Wolność" film obycz.**17.40** S. „Woj-
na domowa"**19.00** Muzyka w sieci**19.30** Informa-
cje kulturalne**20.00** „Reżyserzy"**21.00** S. „Profesor T"**22.00** „Komor-
nik" dramat**23.55** „Mrożony pep-
permint" film obycz.**POLONIA****07.00** „Panorama"**07.35** „Łabędź niemy"**08.00** „Okrasa ła-
mie przepisy"**08.30** „Pytanie
na śniadanie"**12.10** „Gwiazdy opo-
łskich kabaretów"**12.30** S. „Barwy
szczęścia"**13.00** „Moja historia"**13.25** S. „Ojciec
Mateusz"**15.05** „Koniec babie-
go lata" film TVP**16.00** Muzyczne NAJ**16.30** „Program
informacyjny 14.30"**17.00** S. „Królowie"**17.30** S. „Barwy
szczęścia"**18.00** „Teleexpress"**18.20** „Gra słów.
Krzyżówka"**18.50** „Te-
leexpress Extra"**19.15** „Rączka gotuje"**19.45** Panorama**20.10** „Lasko-

wik & Malicki"

20.30 „Program
informacyjny 19.30"**20.55** „Pytanie dnia"**21.25** S. „O mnie
się nie martw"**23.15** „Studio
w kontakcie"**00.10** „Panorama"**HISTORIA****07.55** „Był taki dzień"**08.00** „Ex Libris"**08.20** „Myśliciele"**08.24** „Powstanie War-
szawskie dzień po dniu"**08.30** S. „Na kłopoty..."**09.20** „Kamperem
po Południu"**09.35** „W kotle historii"**10.00** „Kolebka
Solidarności"**10.05** „Historia
Polski" film dok.**11.00** „Encyklopedia
II wojny światowej"**11.25** „Powstanie War-
szawskie dzień po dniu"**11.35** S. „Tajem-
nica Enigmy"**12.15** „Tajemni-
ce Archiwum"**12.35** „Piękno utracone"**13.05** S. dok. „Dro-
ga od Chrystusa
do Konstantyna"**13.55** „Żyć w sarmacki"**14.10** „Korona
Gór Polski"**14.35** „Historia w
postaciach zapisana"**16.20** „Kolebka
Solidarności"**16.30** S. „Koro-
na królów"**16.55** „Zaginione?
Ocalone? Historie
zawodów różnych"**17.15** „Sensa-
cje XX wieku"**18.00** „Powstanie War-
szawskie dzień po dniu"**18.05** „Historia
Polski" film dok.**18.55** „Fake czy
historia?"**19.30** „Radio Powstań-
cze Błyskawica"**19.34** „Powstanie War-
szawskie dzień po dniu"**19.40** „Kwiaty i jaszczu-
ry. Historia majoliki
nieborowskiej" film dok.**20.00** S. „Na kłopoty..."**20.55** „Polska i świat
z historią w tle"**21.05** „Zagadka
egipskich hieroglifów
i Bracia Champol-
lion" film dok.**22.00** „Powstanie War-
szawskie dzień po dniu"**22.10** „Dzień
świra" dramat**23.40** „Studium
zbrodni" film dok.**03.45** Modlitwa
z telefonicznym
udziałem dzieci**04.00** Informacje dnia**04.20** Różaniec**04.50** Od Lutra do
Marxa Historia Kościoła**05.00** Apel Jasnogórski**05.20** Informacje dnia**05.40** Polski
Punkt Widzenia**06.00** Prosto o
gospodarcę**06.20** Jestem mamą**06.35** Odpowie-
dzialni za Kościół**07.00** Lotte małopo-
lska Inka wczoraj i dzisiaj**08.05** Ukryci w
łonie Matki**08.35** Zdrowie z
Bożej Apteki**08.55** Kartka z
kalendarza Powsta-
nie Warszawskie**09.00** Informacje dnia**09.15** Polski
Punkt Widzenia**09.35** Każdy ma-
luch to potrafi**09.50** Słowo życia**10.00** Mocni
Jego mocą**10.30** Sanktu-
aria polskie**10.50** Święty na
każdy dzień**11.00** Audycja Ge-
neralna Ojca Świętego
Leona XIV z Watykanu**12.00** Muzyczne chwile**12.10** Mateczni-
ki Polskości**12.25** Jestem mamą**12.40** Prosto o
gospodarcę**13.00** Aniół Pański**13.03** Informacje dnia**13.20** Pragnienie Boga**14.00** Ulmowie. Świa-
dectwo sprawiedliwych**14.30** Msza świę-
ta z Jasnej Góry**15.20** Muzyczne chwile**15.30** Użycz mi
pogody ducha**16.00** Błogostawio-
na, która zaufała**16.50** Ma się rozumieć**17.00** Informacje dnia**17.10** Na zdrowie**17.30** GRH Żan-
darmeria**18.00** Po stro-
nie prawdy**18.50** Muzyczne chwile**18.55** Poczet Wiel-
kich Polaków**19.00** Aniół Pański**19.05** Informacje dnia**19.15** Rozmowy
niedokończone**20.25** Święty na
każdy dzień**20.30** Opowieści
biblijne – historie
animowane z No-
wego Testamentu**21.00** Informacje dnia**21.20** Różaniec**21.50** Myśląc
Ojczyzna**22.00** Apel Ja-
snogórski**22.20** Informacje dnia**22.40** Polski
Punkt Widzenia**23.00** Przetrwaliśmy**23.30** Milczący Święty**23.55** Drogi Montini**7.00** Fani czte-
rech kółek**9.00** Jak to jest
zrobione?**10.00** Skarby z szopy**11.00** Łowcy staroci**13.00** Fani czte-
rech kółek**17.00** Jak to jest
zrobione?**17.30** Łowcy staroci**18.00** Fani czte-
rech kółek**19.00** Jak to jest
zrobione?**21.00** Samo-
chód marzeń**22.00** Sklep marzeń**23.00** Głośno i szybko**00.00** Nagi instynkt
przetwarzania

GABRIELIUS VAGELLIS

BONEY M.
SHEILA BONNICK'S

GOODBYE SUMMER
Party

08.29
20:00

LASER LIGHTSHOW

LEILA DANCE

DJ NOSTALG

Vilniaus rajono savivaldybė
 2025 RUDAMINA
 Vilniaus Paukštynas
 UGNIES TEATRAS

KUPNO

Kupię las. Rozliczam się od razu. Tel. +370 686 03 070

Sprzedajcie las drogo i bez pośredników.

Tel. +370 659 57 721

SPRZEDAŻ

Sprzedajemy dachy, ogrodzenia i inne materiały budowlane w przystępnej cenie Tel. +370 603 63 636

Sprzedam kamienie polne. Materiał może służyć do budowy ogrodzeń, alejek, tarasów, palenisk, kwietników, na podmurówki i in. Załadunek oraz transport we własnym zakresie. Cena 20 euro/tona.

Tel. +370 600 18 083 (Leon)

Skupujemy różnego rodzaju lasy, mogą być młode lub wycięte. Tel. +370 666 85 855

UAB „Ecoservice”

zaprasza do swojego zespołu w Wilnie **osobę do sortowania surowców wtórnych!**

Harmonogram pracy: 3 dni pracy / 3 dni wolne.

Godziny pracy: zmiana dzienna 7:00–19:00/
zmiana nocna 19:00–07:00.

Miejsce pracy: Gariūnų g. 71, Wilno.

Wynagrodzenie: 850-1100 „na rękę”

+ dodatki od wyników.

Zainteresowanych prosimy o kontakt pod numerem **+370 612 424 41**.

**KURIER
WILENSKI****DZIAŁ REKLAMY I OGŁOSZEŃ**

Wilno, Birbinių 4A, 2 piętro, 10 gabinet,
tel./faks. 85 260 84 44, e-mail: reklama@kurierwilenski.lt

Zapraszamy w godz. 8.00 - 16.30 (w dniach pracy)

**SKUPOJEMY
BYDŁO**
+370 620 33544

**UAB „KLION”
zatrudni**
SPRZEDAWCĘ
części samochodowych
Wynagrodzenie od 1040 euro
Praca może być co drugi dzień
Miejsce pracy:
Vilnius, Birbinių g. 4A
Tel.: 0 685 04080
e-mail: info@klion.lt

**ZAMÓW PRZYKRYCIE MOGIŁY ZA CENĘ
Z ZESZŁEGO SEZONU!**

**Skontaktujcie się z nami,
a my przyjdziemy z darmową konsultacją**

VPU NR. 40 (2.80 x 2.50 M)

3 PŁYTY + 1 POSTUMENT

CENA CAŁEGO KOMPLETU: 1150 €

(LUB NA RATY: 25.21 € / mies.)

VILNIAUS
PAMINKAI

VILNIAUS PAMINKAI
Čekoniškių g. 11, Vilnius

☎ (+370) 606 78005

☎ (+370) 699 17197

**Żywioty
Mazowsza**

13 września 2025 godz. 18:00

Dom Kultury Polskiej w Wilnie
Sala Koncertowa

Bilety do nabycia: **kakava.lt**

20th
MAZOWIECKI
TEATR MUZYCZNY
IM. JANA KIEPSKI

25
lat
SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA
MAZOWIECKIEGO

Zachęta jest Prezentacją artystyczną Mazowieckiego Teatru Muzycznego do grania w 2025 r.
- LIT 984 składowano do Środka Samorządu Województwa Mazowieckiego.
Mazowiecki Teatr Muzyczny im. Jana Kiepury jest jednostką organizacyjną Samorządu Województwa Mazowieckiego.

Biuro Mazowieckiego Teatru Muzycznego w Warszawie, ul. Miodowa 20, k. 10
Kamienica Miodowa
Mazowiecki

www.mteatr.pl

Turysta naraził się na klątwę starożytnego miasta

Pewien 51-letni Brytyjczyk postanowił zabrać z Pompejów nieco więcej niż wspomnienia i zdjęcia. W jego plecaku znaleziono aż pięć fragmentów kamieni oraz cegłę, które miały trafić do kolekcji jego syna. Mężczyzna został zauważony przez czujnego przewodnika, który od razu powiadomił ochronę Parku Archeologicznego. Turysta został zatrzymany przez policję. Szkot przyznał, nie był świadomy włoskiego prawa i tłumaczył się niewiedzą. Jego wyjaśnienia nie przekonały jednak służb — sprawa jest w toku, a mężczyźnie grozi nie tylko wysoka grzywna, ale nawet kara więzienia.

Fot. Freepik.com

Bled najpiękniejszym miejscem w Europie

Jezioro Bled w Słowenii zostało uznane za najpiękniejsze miejsce w Europie. To połudowcowe jezioro zachwyca nie tylko krystalicznie czystą wodą i malowniczą wyspą z kościołem, ale także majestatycznym zamkiem.

To jedno z najcieplejszych jezior alpejskich — dzięki aktywnym źródłom termalnym temperatura wody sięga tu nawet 26 st. Celsjusza. Na środku jeziora znajduje się niewielka wyspa — Blejski Otok. To właśnie tutaj wznosi się malowniczy kościół Wniebowzięcia Marii Panny. W pogodny dzień tafla jeziora lśni, odbijając otaczające drzewa i zielone szczyty.

A ten delikatny dźwięk? To dzwon życzeń w 52-metrowej dzwonnicy, w który dzwonią turyści w nagrodę za pokonanie 99 schodów na szczyt. 130 m nad jeziorem, na skalnym klifie, wznosi się jeden z najstarszych zamków w Słowenii. Oprócz bogatej historii i muzeum, obiekt oferuje zapierające dech w piersiach widoki na jezioro i Alpy Julijskie.

Najstarsza osoba na świecie obchodziła urodziny

Brytyjka Ethel Caterham, mieszkająca w domu opieki niedaleko Londynu, kończyła w czwartek 116 lat. W kwietniu została ogłoszona najstarszą żyjącą osobą na świecie. Kobieta przyszła na świat 21 sierpnia 1909 r. w Shipton Bellinger w południowej Anglii, jako drugie z ośmiorga dzieci.

Zapytana przez dziennikarzy o sekret swojej długowieczności, odpowiedziała w jednym z wywiadów: „Nigdy się z nikim nie kłóczę. Słucham i robię to, co mi się podoba. Mów »tak« każdej okazji, która do Ciebie przejdzie, bo nigdy nie wiesz, do czego ona doprowadzi i zachowaj umiar we wszystkim”.

Fot. Facebook

Fotomigawka

■ W Wilnie odbył się największy na Litwie i w krajach bałtyckich wyścig kolarski „Velomaratonas 2025” Fot. Ervin Rauluševičius, ELTA